Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2026. október 28., szerda

LXXVIII. évfolyam
240. (22400.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Halottak napjára készülnek a temetőkben

Csendes emlékezés virágos sírok fölött

A marosvásárhelyi Jeddi úti temető

Fotó: Nagy Tibor

Az évnek ahhoz a napjához közeledünk, amikor a kultúránkba mélyen bevéződött szokásként elhunyt szeretteinkre emlékezünk. A halottak napján zarándokhellyé válnak a temetők, felkeressük a sírokat, s elcsendesedve elevenítjük fel a számunkra kedves arcokat, a közösen eltöltött éveket és az emlékeket. Ilyenkor színes díszbe öltöznek a temetők, a sírok megtelnek virággal, s felcsillannak a mécsesek fényei. A marosvásárhelyi városi és felekezeti temetőkben is javában folynak az előkészületek azért, hogy az elhunytak hozzátartozói e napon rendezett körülményeket találjanak. Takarítanak, eltávolítják a száraz növényzetet, a sírokról származó száraz virágokat. A városi temetők állapotáról és a temetkezési helyhiány miatt kialakult súlyos helyzetről *Pásztor Csaba* temetőgondoksági szakfelügyelő, a református temetőben folyó előkészületekről *Henter György* lelkipásztor számolt be a *Népújságnak*.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Elkészült az egyházkerület gyűjtőhonlapja
Az új honlapra elsősorban azért volt szükség, hogy egy közös felületet biztosítson a szóban forgó intézményeknek, és bemutassa azok munkáját.
5.

Az ősz ünnepe Mikházán
Hogyan őrölték meg az itt állomásozó katonák a gabonaadagjukat, hogyan készítették el a maguk mindennapi kenyerét, vagy hogyan nézett ki a birodalom másik távoli pontján, Pompejiben egy ezer kenyér sütésére is alkalmas kemence, milyen volt a katona és a nagyvárosi polgár kenyere?
10.

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

OPTICA OPTOFARM

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

A kizárólagosság alkonya

Kaáli Nagy Botond

Október 31-én lesz 509 éve annak, hogy a hagyomány szerint Luther Márton kiszögezte 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára. Aligha sejthette, hogy ezzel olyan folyamatot indít el, amely nemcsak a kereszténység történetét, hanem Európa politikai, társadalmi és kulturális berendezkedését is alapjaiban változtatja meg, hiszen a reformáció jóval több volt egyházi megújulási mozgalomnál: a modern világ kialakulásának egyik meghatározó fordulópontjává vált.

A középkori Nyugat- és Közép-Európában a katolikus egyház nem csupán vallási tekintélyt jelentett, hanem meghatározó szerepet játszott az oktatásban, a tudományos életben, a politikában és az uralkodói hatalom legitimációjában is. A reformáció volt az, amely megtörte ezt az intézményi és szellemi hegemóniát, és megkérdőjelezte azt a nézőpontot, amely szerint egyetlen egyházi központ rendelkezhet az üdvösséghez vezető út kizárólagos értelmezésének jogával. Ennek következményeként pedig olyan vallási sokszínűséget teremtett, amelynek következményei messze túlmutattak a hit kérdésein. A Biblia nemzeti nyelvekre fordítása, az olvasás és az írás terjesztése, az iskolahálózatok fejlesztése, a könyvnyomtatás fellendülése mind-mind hozzájárultak ahhoz, hogy a lexikális tudás egyre szélesebb társadalmi rétegek számára váljon hozzáférhetővé. A reformáció jelentős lendületet adott az anyanyelvi kultúráknak, az irodalomnak és az oktatásnak, és mindezek mellett politikai következményei sem halványultak el:

(Folytatás a 3. oldalon)

naptár

OKTÓBER

28 SZERDA

6:57 18:14
17:14 11:18
A nappal hossza: 10 óra 17 perc

Ma **SIMON, SZIMONETTA**, holnap **NÁRCISZ** napja

Az év **301.** napja, hátravan **64** nap

Isten éltesse!

NÁRCISZ: görög eredetű név, jelentése: kábító, nárcisz.

IDŐJÁRÁS

Eső lehetséges

Hőmérséklet:
max.: .... 14 °C
min.: ..... 8 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: **2026. október 27.**

1 €	5,3487 lej
1 $	4,7977 lej
100 Ft	1,4577 lej
1 g arany	619,0144 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

MEGYEI HÍREK

Ideiglenes áramszünet Nyárádszeredában

A Nyárádszeredai Polgármesteri Hivatal tájékoztatása szerint a közvilágításon végzett munkálatok miatt október 29-én és 30-án, 8.30 és 16.30 óra között a település több utcájában szünetel majd az áramszolgáltatás. A munkálatok csütörtökön a Fűzfa, Márton Áron, Fenyő, Reménység, Andrásfalvi és Rózsa utcákat érintik, míg pénteken a Templom, Deák Farkas, Bartha János, Temető, Csere és Andrásfalvi utcákat.

Ingyenes telekkönyvezés Vajdaszentiványon

A Maros Megyei Kataszteri és Ingatlan-nyilvántartási Hivatal (OCPI Mureș) tájékoztatása szerint a közelmúltban fejeződtek be az ingatlan-nyilvántartásba vételi munkálatok, amelyek során a községben 5.607 ingatlant azonosítottak, mintegy 3.125 hektárnyi területen. A munkálatokat a nemzeti kataszteri és telekkönyvi program (PNCCF) keretében ingyenesen végezték el. A tulajdonosok az esetleges helyesbítési kérelmek elbírálását követően szintén ingyenesen kapják meg az új telekkönyveket. A kataszteri dokumentumokat december 18-ig lehet megtekinteni a vajdaszentiványi tűzoltóság új épületében (90. szám), illetve online a Nemzeti Kataszteri és Ingatlan-nyilvántartási Ügynökség (ANCPI) honlapján. A dokumentumokkal kapcsolatos helyesbítési kérelmeket szintén eddig az időpontig lehet benyújtani.

Ökoparkot alakítanak ki Szovátán

A Központi Regionális Fejlesztési Ügynökség által vezetett Központi Régió 2021 – 2027-es program mintegy 17,5 millió lej vissza nem térítendő támogatást biztosít a városi terek korszerűsítésére, a zöld és kék infrastruktúra fejlesztésére, valamint gyalogos járdák kialakítására és környezetbarát utcabútorok elhelyezésére. A projekt keretében megyénkben Szováta központi részén tematikus parkot alakítanak ki. A beruházás összértéke meghaladja a 9,5 millió lejt, amiből a vissza nem térítendő támogatás 5,5 millió lejt tesz ki. A kivitelezési határidő 2029. szeptember 26. A munkálatok során egy 3.779 négyzetméteres, leromlott állapotú és jelenleg kihasználatlan területet újítanak fel (Szabadság utca 3. szám). A tervek szerint itt hat romos épületet újítanak fel, illetve szakszerű és biztonságos módon távolítják el az azbesztcementből készült lemezeket. A Bear World nevű tematikus park felülnézetből stilizált medvealakot formál majd meg. A parkban egy pavilon, illemhelyek, gyalogosösvények, LED-es világítás, valamint öt tematikus övezet kap helyet, amelyek a világ különböző ökoszisztémáit és a medvefajok élőhelyeit mutatják be: sarkvidék, Európa, Észak-Amerika, Ázsia és trópusi övezet.

Munkagép okozta haláleset

Marosfelfaluban október 27-én, kedden a déli órákban egy 32 éves férfi súlyos sérüléseket szenvedett és elhunyt azt követően, hogy felborult munkagépe alá szorult. A marosvásárhelyi tűzoltóegység szászrégeni különítményének tűzoltói avatkoztak be azt követően, hogy Marosfelfaluban munkagép alá szorult személyt kellett kiszabadítaniuk. A helyszínre egy műszaki mentésre felszerelt tűzoltóautót és egy SMURD-mentőegységet vezényeltek. Sajnos a helyszínre érkező egészségügyi személyzet újraélesztési manőverei ellenére halottnak nyilvánították a balesetet szenvedett férfit.

Hírszerkesztő: Szeredai Vivien

Közúti baleset Sóvárad és Kibéd között

A szovátai tűzoltókat egy közúti baleset helyszínére irányították, mivel Sóvárad és Kibéd között két személygépkocsi ütközött. A helyszínre egy vízzel és habbal oltó tűzoltóautóval, egy SMURD-mentőegységgel, valamint a Maros Megyei Mentőszolgálat mentőautójával vonultak ki. A baleset következtében senki sem szorult a járművekbe.

Az egészségügyi személyzet öt személy állapotát mérte fel, egyiküket a marosvásárhelyi sürgősségi kórházba szállították, a többi sérült nem igényelt egészségügyi ellátást. (*pálosy*)

Fotó: ISU

Sikeres volt a sterilizálási kampány

Mezőcsávási menhelyre kerülhetnek a kóbor kutyák

A maroskeresztúri önkormányzat májusban egy állatvédő egyesülettel közösen szervezett ivartalanítási és oltási kampányt a községbeli háztartásokban élő, valamint a gazdátlan kutyák számára. Akkor 248 állatot – köztük a lakosság kérésére 56 macskát is – sterilizáltak. Az akció szeptember első heteiben folytatódott, a nyári ígérethez híven ezúttal Székelykakasdon is sort kerítettek rá.

– A program sikeresen lezárult. Májusban és szeptemberben a szakemberek összesen 466 állatot ivartalanítottak: 341 kutyát és 125 macskát. A kutyusok közül 29 gazdátlan volt, őket szabad területről fogták be az akció lebonyolítói – tájékoztatott *Kovács Edit* polgármester.

Az elöljárótól azt is megtudtuk, hogy a lakosság részéről valós veszélyforrásnak tekintett gazdátlan ebek ügyében fontos előrelépés történt. Az október 12-én tartott metropoliszövezeti gyűlésen egy Mezőcsáváson található állatmenhely megvásárlására vonatkozó javaslatot fogadott el az érintett 18 önkormányzat képviselője. A tervek szerint a létesítmény néhány hónapon belül használható lesz, ami jelentős segítséget jelenthet a térségben élő gazdátlan kutyák helyzetének kezelésében – fejtette ki a polgármester. (*n.sz.i.*)

Fotó: Nagy Tibor

RENDEZVÉNYEK

Rendkívüli kórushangverseny

Október 29-én, csütörtökön 19 órától rendkívüli kórushangversenyre várják a közönséget a marosvásárhelyi Kultúrpalota Nagytermébe, ahol a kórusmuzsika gazdag hangzásvilága a jazz és a kortárs zene változatos ritmusaival találkozik. A Marosvásárhelyi Állami Filharmónia vegyeskarát Albert Zsuzsa Katalin vezényli. Közreműködik szaxofonon Ferenczi Zsolt, zongorán Móriczi Miklós, nagybőgőn Kostyák Márton Ákos, ütőhangszereken Gombocz Avar, valamint szoprán szólistaként Tasi Nóra. Az est zenei világát Fábián András és Nemes Szabolcs harsonán, Láposi István basszusharsonán, valamint Ambrus László és Ciprian Chițimia trombitán gazdagítja. A műsor kiemelkedő darabja Will Todd Mass in Blue című műve lesz, emellett pedig Hogan-, Whitacre-, Hayes-, Luboff-, Ames- és Poelinitz-művek is felcsendülnek. Jegyek kaphatók a filharmónia jegypénztárában és online, az Eventbook honlapján.

Transzmisszió II. – kiállításmegnyitó

Október 31-én, szombaton 18 órától a marosvásárhelyi Várgaléria nyitják meg a MAMŰ Társaság Transzmisszió II. – Tájképtelenség című kiállítását, amely a nagybányai művésztelep megalakulásának 130. évfordulója előtt tiszteleg. A kortárs tárlat keretében a magyarországi és romániai képzőművészek a tájkép lehetőségeit és problematikáját járják körül. A felhívásra 62 művész jelentkezett változatos műfajú alkotásokkal: a hagyományos festmény, szobor és grafika mellett printekkel, installációkkal és videóművekkel is találkozhat a látogató. A kiállításhoz háromnyelvű – magyar, román, angol – katalógus is készült. A tárlatot megnyitja Szücs György művészettörténész. A kiállítás 2027. január 31-ig tekinthető meg.

A Tompa Miklós Társulat novemberi előadásai

November 3-án és 4-én 19 órától a CS.E.H.O.V. című előadás lesz látható, amit november 7-én is megismételnek ugyanebben az időpontban. A Liselotte és a május című tragikomédiát november 6-án, pénteken 19.30-tól viszik színpadra. November 10-én 19 órától a Santa Lolita, november 11-én 19.30-tól pedig az Alaszka című előadás lesz látható. November 27-én és 28-án 19.30-tól a Kisteremben mutatják be Elise Wilk Északi fények című romantikus tragikomédiáját. A darabot rendezte: Sebestyén Aba.

Ne foglald a vonalat – bemutató

November 8-án, vasárnap 19 órától a Stúdió Színházban (Köteles utca 6. szám) mutatják be Alexandra Felseghi Ne foglald a vonalat című előadását. Az előadás rendezője Harsányi Zsolt.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: Benedek István
LAPSZERKESZTŐ: Vajda György

MUNKATÁRSAK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Orosz szabotázsakció volt a Carfil fegyvergyár közelében történő robbanás

Szeptember 14-én hajnali 3 óra körül tűz ütött ki egy brassói ipartelepen, ahol többek között a Carfil fegyvergyár is üzemel. A tűz következtében kiégett egy ezer négyzetméteres csarnok, súlyos károkat okozva két autószervizben, egy műszaki vizsgálóállomásban és egy autómosóban. A tűz mérete és a rendkívül magas hőfoka miatt fennállt a veszélye annak, hogy a lángok átterjednek a szomszédos épületekre is. A lángokat négyórás küzdelem eredményeként sikerült megfékezni. Az esetet kivizsgálták a romániai hatóságok is. Hétfőn a DIICOT és a SRI közölte, hogy bizonyítékokat gyűjtöttek három külföldi állampolgár ellen, akik egy Oroszországból irányított szabotázshálózat tagjaiként kapcsolatba hozhatók a brassói Carfil fegyvergyár közelében történt robbanással.

A nyomozók szerint a két fehérorosz állampolgárnak és ukrán társuknak közük volt a szeptember 14-én a Romarm állami hadiipari vállalat leányvállalatának közvetlen közelében keletkezett tűzhöz, amely több cég épületében is kárt okozott. A szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészség (DIICOT) tájékoztatása szerint két gyanúsítottat Németországban azonosítottak és helyeztek előzetes letartóztatásba, miközben hasonló cselekmények elkövetésére készültek. A harmadik, Lengyelországban tartózkodó gyanúsított ellen hétfőn adtak ki európai elfogatóparancsot. A román hatóságok mindhárom személy kiadatását kezdeményezték. Az ügyben szabotázskísérlet miatt folyik a nyomozás.

A hírszerző szolgálat (SRI) szerint a hálózat tevékenysége nem korlátozódott Romániára. Az Oroszországból irányított csoport további célpontjai között állami és magántulajdonban lévő fegyvergyárak, valamint más katonai és ipari létesítmények is szerepeltek több európai országban. A SRI közleménye szerint az eset egy szélesebb, Oroszország által irányított európai szabotázskampány része. Az idei vizsgálatok Romániában további szabotázskísérleteket is feltártak, amelyek nemzetközi katonai létesítményeket, illetve az ukrán fegyveres erők kiképzésére használt objektumokat is érintettek. A hírszerzés szerint ezeknek az akcióknak a célja a megfélemlítés, a védelmi képességek gyengítése és az érintett országok európai biztonsághoz való hozzájárulásának akadályozása.

A SRI arra is figyelmeztetett, hogy a szabotázsakciók végrehajtóit gyakran a közösségi médiában toborozzák. Kezdetben látszólag ártalmatlan feladatokért, például létesítmények megfigyeléséért vagy fényképezéséért kínálnak pénzt, később azonban gyújtogatásra, rombolásra, akár gyilkosságra is utasíthatják őket. A feladatok megtagadása esetén zsaroláshoz és fenyegetéshez folyamodhatnak – hívták fel a figyelmet. (*Agerpres*)

Nicușor Dan:

A szabotázsakciók elfogadhatatlanok és súlyosan sértik az ország szuverenitását és biztonságát

Határozottan elítélte kedden Nicușor Dan államfő Oroszország bármilyen részvételét a Románia területén elkövetett szabotázsakciókban, hangsúlyozva, hogy az ilyen cselekmények elfogadhatatlanok, és súlyosan sértik az ország szuverenitását és biztonságát.

Az elnök az X-en közzétett bejegyzésében a Fekete-tengeren történt közelmúltbeli incidensekre is kitért. Kijelentette, hogy egyetlen külföldi szereplőnek sincs joga ilyen akciókat végrehajtani Románia vagy más európai ország területén. Nicușor Dan szerint Oroszország évek óta különféle eszközökkel próbálja gyengíteni az európai demokráciákat. A választási folyamatok befolyásolására tett kísérletek, a dezinformációs kampányok, az információs hadviselés, a kibertámadások és a szabotázsakciók egyaránt az Európa ellen folytatott orosz hibrid hadviselés részét képezik – jelentette ki. Hozzátette, Moszkva az elmúlt hetekben „újabb szintre emelte a fekete-tengeri polgári hajózás elleni provokációkat és támadásokat". Az elnök hangsúlyozta, hogy ezek nem egymástól független incidensek, hanem egy előre megtervezett és összehangolt kampány részei. Meglátása szerint az akciók célja az európai társadalmak megosztása, valamint az országok saját biztonságuk és a közös védelem iránti elkötelezettségének gyengítése.

„Nem szabad általtnunk magunkat e fenyegetés természetét illetően" – figyelmeztetett Nicușor Dan, aki szerint a hibrid hadviselés fokozódása nagyobb éberséget és a kockázatok folyamatos felmérését követeli meg.

Az államfő azt is közölte, hogy Románia határozottan fellép a hasonló incidensek megelőzése, az elkövetők azonosítása, valamint a lakosság és a kritikus infrastruktúra védelme érdekében. Emellett továbbra is szorosan együttműködik NATO-szövetségeseivel és európai uniós partnereivel. Nicușor Dan ugyanakkor méltatta a Román Hírszerző Szolgálat (SRI), a belügyminisztérium, a szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészség (DIICOT), valamint a katonai hírszerzés munkáját a brassói Carfil ipari létesítményénél történt gyújtogatás elkövetőinek és az akció mögött álló személyeknek a felderítésében. Az elnök szerint a Carfil-ügyben folytatott nyomozás ismét rámutatott arra, hogy az ellenséges szereplők milyen gyakran használják a közösségi médiát emberek beszervezésére és manipulálására, akár törvénytelenségek elkövetésére is rábírva őket. Ezért arra figyelmeztette a lakosságot, hogy kellő körültekintéssel kezelje az interneten terjedő információkat.

Nicușor Dan megköszönte a külföldi partnerek együttműködését, és hangsúlyozta, hogy a fenyegetésekre közös, összehangolt és hiteles választ kell adni. (*Agerpres*)

Románia határozottan fellép a stratégiai jelentőségű létesítmények védelmében

Luca Niculescu miniszterelnök elítélte kedden az egyik romániai hadiipari létesítmény ellen orosz közreműködéssel elkövetett szabotázsakciót, és hangsúlyozta, hogy Románia határozottan fellép a stratégiai jelentőségű létesítményeit célzó hasonló támadások megakadályozásáért.

A kormányfő az X-en közzétett bejegyzésében emlékeztetett, hogy a Román Hírszerző Szolgálat (SRI) és a szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészség (DIICOT) információi alapján lelepleztek és felszámoltak egy Oroszországhoz köthető, a védelmi ipart célzó szabotázshálózatot. Niculescu elfogadhatatlannak nevezte az ilyen támadásokat, és leszögezte, ezek nem tántorítják el a román hatóságokat attól, hogy továbbra is határozottan fellépjenek az ország és polgárai biztonságának szavatolásáért. A miniszterelnök egyúttal elismerését fejezte ki az akcióban részt vett román hatóságoknak. (*Agerpres*)

ORSZÁG – VILÁG

Változások lesznek az orvosi képesítéseket elismerő bizottságok összetételében

Alexandru Rogobete egészségügyi miniszter kedden bejelentette, hogy rövidesen átalakítja a szakképesítések, képzési időszakok és kiegészítő tanulmányi okiratok elismeréséért, illetve honosításáért felelős bizottságok összetételét, mivel számos panaszt kapott rezidens és szakorvosoktól a képesítések, diplomák és szakmai kompetenciák elismerésének indokolatlan elhúzódása miatt. A miniszter szerint az indokolatlan adminisztratív késedelmek a külföldön dolgozó romániai orvosok hazatérését és az egészségügyi rendszerbe való beilleszkedését is nehezítik. Rogobete közölte, hogy megvizsgálta a bejelentett eseteket, és leváltja azoknak a bizottságoknak a tagjait, amelyek indokolatlanul késleltetik a kérelmek elbírálását, vagy nem végzik megfelelően a munkájukat. (*Agerpres*)

Újabb földrengés volt Vrancea megyében

A Richter-skála szerint 3,1-es erősségű földrengés történt kedden 5 óra 42 perckor Vrancea megyében – közölte az országos földfizikai intézet (INCDFP). A szeizmikus mozgás 79,5 kilométeres mélységben következett be. Epicentruma 48 kilométerre volt Focșani-tól, 69 kilométerre Buzăutól, 62 kilométerre Sepsiszentgyörgytől és 75 kilométerre Brassótól. Októberben eddig 18 földrengés történt Romániában, melyek erőssége 2 és 4,8 közötti volt a Richter-skálán. Az idei év legerősebb, 4,8-as erősségű földrengése október 19-én következett be Buzău megyében. (*Agerpres*)

Havi 11.668 lejre van szükség a tisztességes megélhetéshez

Egy két felnőttből és két gyermekből álló családnak havi 11.668 lejre van szüksége a tisztességes megélhetéshez Romániában – derül ki a Friedrich Ebert Alapítvány romániai képviselete és a Syndex Románia kedden közzétett elemzéséből. A szeptemberi adatok alapján számított összeg 298 lejjel, 2,6 százalékkal nagyobb az egy évvel korábbinál. A növekedéshez főként a ruházati, lakhatási, szolgáltatási, oktatási és kulturális kiadások emelkedése járult hozzá. A családi költségvetés legnagyobb tételei a lakhatás és az élelmiszer: utóbbira havonta 2429 lejt számoltak az elemzők, a megtakarításra pedig havi 1061 lejt irányoztak elő. Egy két felnőttből és egy gyermekből álló család esetében havi 9574 lejre, egy gyermektelen párnak 7150 lejre, egy egyedül élő felnőttnek pedig 4407 lejre lenne szüksége a tisztességes megélhetéshez. Az elemzés szerint ehhez 2026-ban személyenként nettó 5542 lejes, bruttó 9473 lejes munkabérre lenne szükség egy olyan négytagú családban, ahol mindkét felnőtt dolgozik, a két gyermek pedig állami támogatásban részesül. A 2699 lejes jelenlegi nettó minimálbér ennek mindössze 48,7 százalékát fedezi. A 5450 lejre becsült nettó átlagbér ugyanakkor már a tisztességes megélhetéshez szükséges kereset 98,3 százalékát teszi ki. A szerzők számításai szerint a minimálbér a jelenlegi emelési mechanizmussal még a legkedvezőbb forgatókönyv esetén sem érné el 2050 előtt a tisztességes megélhetéshez szükséges szintet. (*Agerpres*)

A kizárólagosság alkonya

(Folytatás az 1. oldalról)

vallásháborúk, új államszövetségek, a fejedelmi és királyi hatalom átrendeződése, végső soron pedig az állam és az egyház viszonyának újragondolása követte.

Erdély ebben a folyamatban különleges szerepet játszott: az 1568-as tordai országgyűlés vallásügyi határozata európai viszonylatban is rendkívül korai és jelentős lépés volt a vallási türelem intézményesítése felé. Nem a mai értelemben vett teljes vallásszabadságot teremtette meg, hiszen a felekezeti egyenjogúság továbbra is korlátozott maradt, mégis kimondott egy olyan elvet, amely saját korában kivételesnek számított: a hit dolgában nem lehet mindenkit ugyanarra kényszeríteni. Miközben Európa jelentős részén vallási meggyőződésük miatt üldözték és gyilkolták egymást halomra az emberek, Erdélyben törvényes keretek között nyílt lehetőség több keresztény felekezet együttélésére.

Mindez természetesen nem jelentette a vallási konfliktusok megszűnését, hiszen – elkerülhetetlenül – a reformáció is kitermelte a vallási türelmetlenség ezúttal benne gyökerező, új formáit. Történelmi jelentősége éppen ezért nem valamiféle akadálytalan szabadságtörténetben keresendő, hanem abban, hogy visszafordíthatatlanná tette az európai kereszténység egységének felbomlását, és ezzel hosszú távon kikényszerítette az együttélés új szabályainak keresését.

Mindennek öt évszázaddal később is aktualitása van, igaz, ma már elsősorban nem egyházak követelnek maguknak kizárólagos jogot az igazság meghatározására, hanem politikai és vallási ideológiák, véleményközösségek és egymástól elszigetelődő társadalmi csoportok hajlamosak arra, hogy saját meggyőződésüket megkérdőjelezhetetlennek tekintsék. Aki pedig másként gondolkodik, mint ők, az egyre gyakrabban nem vitapartner, hanem ellenség. A reformáció történetéből pedig éppen azt tanulhatnánk meg, hogy a meggyőződés szabadsága önmagában nem elegendő: ahhoz, hogy különböző világnézetű emberek egy társadalomban élhessenek, el kell ismerniük egymás jogát a különvéleményhez is. Ezért volt a tordai határozat az egyik legjelentősebb történelmi előzménye annak, amit ma lelkiismereti szabadságnak nevezünk.

És ez az, amire ma legalább akkora szükségünk lenne, mint az ötszáz évvel ezelőtti Európának.

Csendes emlékezés virágos sírok fölött

(Folytatás az 1. oldalról)

A négy városi temetőből három már betelt, a Jeddi útiban is csak 8–10 hely maradt

– Nem időszakos probléma, hanem állandó és egyre sürgetőbb, hogy a négy városi temetőből három „betelt”, azaz új síroknak nincs már hely. Sem a szentgyörgyi, sem a remeteszegi, sem a központi temetőben már nem lehet új sírba temetkezni. A Jeddi úti temetőben pár hely maradt még, de az is napokon belül betelik. Azokat a sírokat, amelyeket 20-25 éve nem keresett fel senki, s nem rendezték a bérleti díjakat, próbáljuk értékesíteni, mert nem lesz ahová temetkezni. Valójában ezekből a sírokból sincs sok, mert nagyon sok hirdetést tettünk közzé, s a hozzátartozók jelentős része kifizette a sírok bérleti díját. Oda jutottunk, hogy ha két sír között van egy kis hely, járdákra is temetnek. A helyzet súlyos, annál is inkább, mivel havonta 10-20 temetkezési kéréssel fordulnak a temetőgondoksághoz. Már 2014-ben arról volt szó, hogy a város a Jeddi úti és a remeteszegi temető mellett területet vásárol, ami azóta sem történt meg – mondta *Pásztor Csaba*.

A marosvásárhelyi református temető Fotók: Nagy Tibor

Ezt a kérdést sürgősen meg kell oldania a városnak, mert megeshet, hogy a Jeddi úti temetőt november 1-től zárt temetőnek nyilvánítják, ugyanis új sírnak már nem lesz hely.

Kevés a személyzet, a rabok segítenek a temetői munkákban

– Jól haladunk a takarítással, annak ellenére, hogy személyzetünk sincs annak következtében, hogy a Bolojan-kormány létszámcsökkentést rendelt el. Például a Jeddi úti temetőben egy alkalmazott maradt, a többiben ketten vannak. Találtunk megoldást, s a takarítási munkálatokat rabokkal oldjuk meg, ők nagy segítséget nyújtanak. (Kedden például négyen voltak.) Az is gond, hogy a temetőkben már őrök sincsenek.

Ettől eltekintve dolgozunk, takarítunk, csakhogy az időjárás közbeszólt. Minden temetőben nagy konténereket helyeztünk el, hogy az emberek legyen hová elhelyezzék a szemetet. A hulladékot a köztisztasági vállalat viszi el, vele van szerződés erre a szolgáltatásra. Minden héten pénteken ürítik ki a konténereket, és szállítják el a hulladékot. Van egy cég, amelyik minden kedden ingyen és bérmentve elszállítja a régi koszorúkat, s ezzel megoldottuk a koszorúk ügyét is, ami mindig gondot okozott, mert ezeket mi kellett volna szétszedjük, a fát külön, a drótot külön kellett volna a szeméttelepre juttassuk. Ezek nem kerülnek a szeméttelepre, hanem újrahasznosítják. A különböző hulladékoknak külön konténereket helyeztünk ki, így szelektíven lehet gyűjteni a szemetet – hívta fel a figyelmet a szakfelügyelő.

A temetők irodái október 31-én, szombaton és november 1-jén, vasárnap is nyitva lesznek, így aki törleszteni szeretné az adósságait, megteheti.

A szentgyörgyi temetőben a foghíjas kerítésen ki-be jár a medve

Szóvá tettük, hogy a szentgyörgyi temető erdő felőli kerítése nagyon foghíjas, több helyen hiányoznak a betonelemek. Így bárki, bármi bármikor bejárhat a temetőbe.

Fotók: Nagy Tibor

– Van egy filmünk arról, hogy vasárnap 13 órakor a medve egészen az irodáig ment be. Ezt bármikor megmutathatom. A remeteszegi temetőben hasonló a helyzet. A jeddi temetőben még eddig nem láttak medvét. Kerítést kellene javítani, villanypásztort kellene vásárolni, viszont a városi költségvetésből idén erre nem jut.

120 méter járda épült, lámpákat is kihelyeznek oda

A marosvásárhelyi református temetőben idén októberben is megszervezték az októberi takarítást. Mind a tíz marosvásárhelyi református gyülekezetben meghirdették az önkéntes munkát. Kevesen mentek el, de akik ott voltak, komolyan dolgoztak. Az alkalmazottakkal továbbra is folytatják a munkát, gyomokat, cserjéket távolítanak el. Folytatják a veszélyes száraz fák, ágak kivágását, ezt a munkát ipari alpinista végzi.

– Ezenkívül Körtesi Sándor, a 7-es Számú Általános Iskola igazgatója egy osztállyal ment el a temetőbe, és a kriptákról leseperték a leveleket, a járdákról összegyűjtötték az eldobott szemetet, műanyagot, papírt.

A kuratórium felkérte az egyik vállalkozót, hogy a temető legsárosabb útjára, ösvényére járdát készítsen. Egyelőre 120 méter hosszú járda készült el, az építést a vállalkozó tovább folytatja. Néhány világítótest is kerül oda halottak napja után – tájékoztatott *Henter György* marosvásárhelyi vártemplomi lelkipásztor.

A református temető ravatalozójában november elsején 17 órakor halottaknapi istentiszteletet tartanak.

Halloween az állatkertben

Több ezer látogatót vonzott

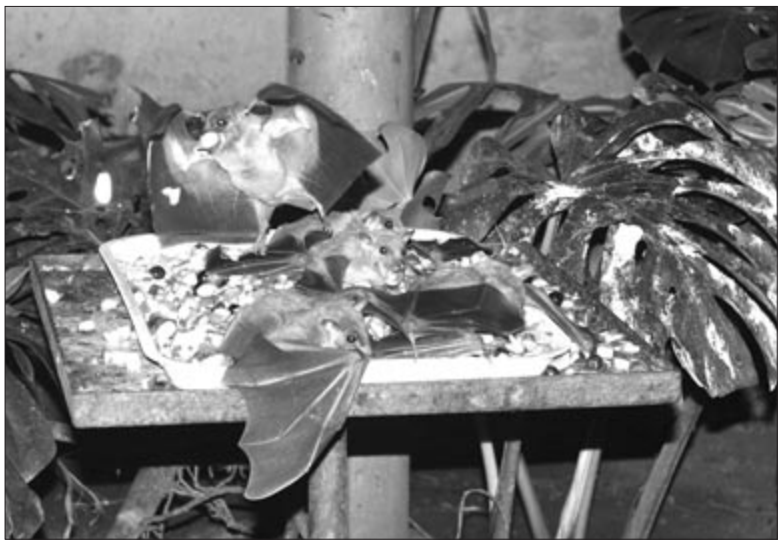
Első alkalommal rendezték meg október 24-én, szombaton a *Halloween az állatkertben* elnevezésű rendezvényt a marosvásárhelyi állatkertben. Az est folyamán a látogatókat különleges fény- és árnyjáték, tűzzsonglőr-bemutató, illetve számos látványetetés várta.

Szeredai Vivien

A 19 órakor kezdődő esemény a hűvös időjárás ellenére rengeteg látogatót vonzott. A kapun belépőket színes fényjáték fogadta, amely az állatkert szinte egész területén végigkísérte őket. A járda mentén elhelyezett faragott töklámpások, valamint a fákon világító, műanyag palackból és fehér textilből készült szellemek a halloweenhez illő, hátborzongató hangulatot teremtettek. Az állatkert felhívására többen jelmezbe bújtak, kicsik és nagyok egyaránt. A legnépszerűbbnek a dinoszaurusz, a denevér, a fekete macska, a boszorkány és a vámpír maskarák bizonyultak.

Korondi Kinga sajtószóvivőtől megtudtuk, hogy más állatkertek példájából inspirálódva idén úgy döntöttek, hogy Marosvásárhelyen is megszerveznek egy ilyen eseményt, ami remek lehetőséget biztosít arra, hogy olyan állatokra hívják fel a figyelmet, amelyektől az emberek rendszerint félnek, vagy amelyeket kevésbé kedvelnek. A denevérek látványetetése például azért lett az est egyik kiemelt programpontja, mivel az állat szimbolikusan is kapcsolódik a halloweenhez, ugyanakkor sokan még mindig tévhiteket táplálnak velük kapcsolatban.

Az est „sztárjai” a denevérek Fotók: Nagy Tibor

– Igyekszünk eloszlatni a denevérekkel kapcsolatos tévhiteket, és megmutatni, hogy nekik is fontos helyük van a táplálékláncban. Az Európában élő denevérek valójában nem vérszívók. Dél-Amerikában találkozhatunk olyan példánnyal, amelyik vérrel táplálkozik – ha alkalma adódik, lenyalogatja a vért az ember bőréről –, de ez csak akkor fordul elő, ha az ember szabad ég alatt alszik, és semmilyen módon nincs védve – mondta.

Az állatkertben élő példányok gyümölcsökkel táplálkoznak, így a látványetetés során a Trópusi házban kihelyezett finomságokból falatoztak, miközben a látogatók feje fölött röpködtek. Korondi Kinga kiemelte, hogy az állatokat nem tréningezik a látványetetésekre, ezért különösen örültek annak, hogy a denevéreket nem riasztotta el a hatalmas tömeg, és felszálltak, így számos látogató számára nyújtottak életre szóló élményt.

Az est folyamán további négy látványetetésen vehettek részt az érdeklődők. A denevérekhez hasonlóan az elefántok, a zsiráfok, a tigrisek és a tarajos sülök éjszakai táplálkozását is több százan követték figyelemmel. A résztvevők közül többen hangot adtak annak, hogy remek kezdeményezésnek tartják a rendezvényt, hiszen ritkán nyílik lehetőség arra, hogy betekintést nyerjenek az állatkert éjszakai életébe. Az elefántkifutó mellett továbbá izgalmas fény- és árnyjáték-előadással, valamint tánc- és tűzzsonglőr-bemutatóval kápráztatták el a szépszámú közönséget.

Korondi Kinga hangsúlyozta, hogy a rendezvény minden várakozást felülmúlt: az est folyamán több ezer látogató lépte át az állatkert kapuját. Mint mondta, az állatkert munkatársai mindent megtesznek azért, hogy a látogatók pozitív élményekkel távozzanak, az esemény pedig ismét rávilágított arra, hogy van igény az éjszakai programokra is, így nem zárják ki, hogy jövőre ismét megrendezik.

Még lehet jelentkezni a fotóversenyre

Az állatkert bejáratának közelében, a majomház mellett őszi tematikájú fotópontot alakítottak ki, ahol a látogatók az est folyamán is sorba álltak, hogy fényképet készíthessenek. Korondi Kinga elmondta, hogy aki az itt készült fotót közzéteszi az Instagramon vagy Facebookon, és ellátja a megfelelő megjelölésekkel és hashtagekkel, részt vehet a november 2-i sorsoláson. Az egyéni fotók készítői között három családi jegyet sorsolnak ki a Téli napforduló rendezvényre, az osztályfotókat feltöltő pedagógusok pedig egy vezetett látogatást nyerhetnek csoportjuk számára. A versenyre november 1-jéig lehet jelentkezni, bővebb információk az állatkert Facebook-oldalán találhatók.

Egy helyen az erdélyi református örökség

Elkészült az egyházkerület gyűjtőhonlapja

A közelmúltban vált elérhetővé az Erdélyi Református Gyűjtemények nevű honlap, amely egy helyen, modern felületen ismerteti az egyházkerület múzeumi kincseit, levéltári iratait és könyvtári ritkaságait.

Szeredai Vivien

Tasnádi István lelkipásztor, levéltáros lapunknak elmondta, hogy bár az Erdélyi Református Egyházkerület kulturális és örökségvédelmi intézményei már évek óta együttműködnek, eddig csak más-más felületeken voltak elérhetők. Az új honlapra elsősorban azért volt szükség, hogy egy közös felületet biztosítson a szóban forgó intézményeknek, és bemutassa azok munkáját.

A weboldal az Erdélyi Református Múzeumnak, az Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltárnak – a kolozsvári és a marosvásárhelyi fióklevéltárnak –, illetve a Bethlen Gábor Dokumentációs Könyvtárnak ad helyet. Tasnádi István kiemelte, hogy a felület egyik leghasznosabb sajátossága, hogy a Kapcsolat fül alatt pontos elérhetőséget biztosít az egyes intézményekhez. A pontos cím mellett most már a Google Térkép útvonaltervezője is segíti az eljutást a kiválasztott helyszínre, a feltüntetett e-mail-címen pedig érdeklődni lehet az elérhető anyagok iránt, illetve be lehet jelentkezni kutatásra.

Az érdeklődők a Rólunk fül alatt bővebb információkat találhatnak a kiválasztott intézményről, emellett pedig mindegyik esetében az adott intézményhez kapcsolódó, számukra releváns tartalmakkal is megismerkedhetnek. A levéltár esetében például elérhető a Fondjegyzék, amely összefoglalja, hogy milyen anyagok találhatók meg a levéltárban, és mit lehet kutatni. Tasnádi István kiemelte, hogy egyelőre a gyászjelentések leltára érhető el, így ha valaki arra kíváncsi, hogy egy lelkész vagy az egyházhoz kapcsolódó személy gyászjelentése megtalálható-e, azt név szerint ki tudja keresni. Mint mondta, idővel tovább bővítik a felületet különböző fondok mutatóival, hogy azok tartalma pontosabb lebontásban is látható legyen. A múzeum esetében ugyanakkor visszanézhetők az eddigi kiállítások, a jövőben pedig az aktuális saját és vándorkiállítások is felkerülnek majd. A dokumentációs könyvtár esetében szintén látható a rendelkezésre álló anyagok listája, a Digitális könyvtár fül alatt pedig az is, hogy melyek azok az iratok és kéziratos könyvek, amelyek már online formában is elérhetők.

A Kiadványok fül alatt azok a könyvek, monográfiák és tanulmánykötetek érhetők el, amelyek az intézményekhez kapcsolódóan jöttek létre. A levéltári kiadványok, elsősorban a vizitációs és zsinati jegyzőkönyvek a legrégebbiek, de múzeumi és könyvtári kiadványok is megtalálhatók. Tasnádi István hangsúlyozta, hogy fontos, hogy az érdeklődők lássák, „mi az, ami ebből a műhelyből mint szellemi termék kikerült”.

A honlap létrehozásával ugyanakkor a nagyközönség számára is elérhetővé vált a levéltár és múzeum munkatársai által az elmúlt húsz évben végzett kutatás eredménye. A szakemberek ez idő alatt felmérték Erdély minden református egyházközségének levéltárait, illetve az egyes helyszíneken lévő kegytárgyakat és textíliákat. A kutatásról készült összefoglaló és képgaléria a múzeumi és a levéltári Terepmunka fül alatt található.

Családfakutatásra nem alkalmas

Tasnádi István kiemelte, hogy a levéltári kutatásra vonatkozó megkeresések jelentős része családfakutatóktól érkezik, az esetek döntő többségében azonban nem tudnak segíteni. Ennek oka, hogy a levéltárban csupán olyan egyházközségekből származó anyakönyveket őriznek, ahol ma már nincs lelkipásztor, ezek azonban szintén ritkák.

– Az 1950-es években államosítottak minden egyházi anyakönyvet, amelyben akkor releváns adatok voltak. 1895 előtt csak egyházi anyakönyvezés volt, tehát olyan anyakönyveket vettek el, amelyekben 1895 előtti adatok is szerepeltek. Ez azt jelenti, hogy a gyülekezetekben és a levéltárban – ritkább esetben – csak olyan anyakönyvek vannak, amelyek vagy már az 1850-es évekre lezárultak, vagy 1895 után kezdődnek. Éppen ezért a családfakutatóknak legtöbbször az illetékes megyei állami levéltárba kell menniük, és nem hozzánk. Lelkészekről bővebb adatokkal rendelkezünk, például az alkalmazottak törzslapjaival kapcsolatban, ezért, ha valaki lelkész felmenőt keres, akkor abban nagyobb eséllyel tudunk segíteni, természetesen a hatályos törvények keretében. Száz évre visszamenőleg csak olyan adatokat adhatunk ki, amelyeket hozzátartozók vagy erre felhatalmazott személyek kérnek – mondta.

Felmérték a református egyházközségek levéltárát, kegytárgyait és textíliáit

Fotó: Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltár – Kolozsvár

Erről jut eszembe

Nagy Miklós Kund

Az időjárás nem mérvadó. Akár esik, akár napfény ragyog, a halottak hetében vagyunk. Már vasárnap láthattuk Vásárhelyen, hogy alaposan megnőtt a temetők körüli forgalom s mindaz, ami ezzel együtt jár. A külföldre telepedettek is úgy igazítják általában a dolgaikat, hogy jöhessenek ilyenkor. Mert megtapasztalták már nemegyszer, amit Kányádinál szívhez szólóbban aligha tud bárki is megfogalmazni: „… a legárvább akinek / még halottai sincsenek / bora ecet könnye torma / gyertyájának is csak korma / álldogálhat egymagában / kezében egy szál virággal”. Virág, az bőven van úton-útfélen, üzletben, piacon, temetőkapuban, mindenütt. Tök is, faragnivalónak, lámpásnak, gyermekriasztónak, ki tudja még minek. Mindenszentek, halottak napja, halloween erősen egybefonódik immár tájainkon. A vasárnapi pompás ragyogásban a Somostetőn, Maros-parton is hatalmas volt a sokaság. A gépkocsik számtáblája szerint szinte minden honi megye képviseltette magát, és voltak határon túliak is elegen. Legtöbbjük talán még nem is gondolt az elhunyt szeretteikre emlékeztető közelgő napokra, csak az ősz múló szépsége vonzotta ki őket a szabadba. Azt érezhették, érezhettük, hogy ez az idei indián nyár utolsó kellemesen meleg hétvégéje, érdemes kihasználni, kirándulva szép élményt szerezni. És alighanem úgy is van. Bár sosem lehet tudni, milyen időjárást hoz a hónapvég. Az érzékszerveinknek higgyünk? A meteorológusoknak? A hagyományokra hagyatkozzunk? Mindegy, halottainkról így is, úgy is megemlékezünk. Akár esik, akár hózik. Annak ellenére, hogy a sírkertekben mind több a gazdátlan sírhelyeket feltüntető jelzés. Öregednek, kihaltabbak a temetők. Ha egyáltalán lehet ilyesmit mondani. Tény, hogy pusztulnak, korhadoznak, egyre veszélyesebbé válnak az ősi nyughelyeket őrző nagy fák is, kivágásra ítéli őket a múló idő. Ezt a Somostetőn, a folyóparton is észleli az, akinek van szeme. Jó lenne ne csak vágni, fiatal fákat ültetni is!

A vásárhelyi lelkület egyébként fordítva is megnyilvánul. Vannak olyanok, akik külhonban elhunyt egykori marosvásárhelyiek nyugvóhelyét vették gondozásba. Néhányszor magam is írtam a fiatalon elhunyt kivételes festőtehetség, Vida Árpád síremlékéről. Arról, ahogy a Budapesten, a Fiumei úti sírkertben nyugvóhelyet kapott művész sírja a városunkban élő Soós Árpád kezdeményezésére 2012-ben megújulva, erdélyi emlékművel, impozáns hargitai terméskővel, Hunyadi László szobrászművész formálta bronzplakettel és kollégája, Kiss Levente készítette bronz felirattal méltó díszsírhellyé nemesedett. És arról is tudósítottam időnként olvasóinkat, hogy a gyerekekhez, unokáihoz áttelepült Virág György, megyeszékhelyünk egykori kiemelkedő közembere és felesége, Vera asszony igazi szívügyként látogatta, gondozta kora tavasztól késő őszig a sírt. Barátaikat is bevonták a Vida-emlékezet fenntartásának ebbe a folyamatába. Nemrég lehangoló, szomorú hírként közölték, hogy valakik a síremlék földjébe ültetett árvácskákat, dísznövényeket eltüntették. Vagyis újra akcióba léptek a tolvajok. A sírkő és a belevésett jelképek, a dombormű és a szöveg a versrészlettel együtt szerencsére épségben van. De úgy látszik, mint annyi más, ez az emlékmű is folyamatos gondozásra szorul. Virág Györgyék koruknál és egészségi állapotuknál fogva ezt már nem tudják vállalni. A nemzedékváltás bizony ilyen vonatkozásban is elkerülhetetlen szükségszerűség. Hátha e mostani jegyzet lépni késztet fiatalabb elszármazottakat, akik átvehetik tőlük a jelképes stafétabotot.

HÉTKÖZNAPI TÖRTÉNET

Hazatérők

Nagy Székely Ildikó

Valahogy mindig megtalálnak azok az emberek, akik mintha még a lélegzetvételükkel is nyugalmat árasztanának maguk körül. Talán a saját belső vergődéseim, lélekriadóim ellensúlyozásaképpen van ez így, nem tudom… Mindenesetre Rodica is egy ilyen időt lelassító, a pillanatba, mint kényelmes fotelbe belehelyezkedő jelenség, én legalábbis ilyennek látom, érzékelem.

Emlékszem, jó másfél évtizede, kisgyermekes anyaként állandóan mehetnékem volt, akkori ötévesemmel szerettem volna újra felfedezni az egész világot. A környékemen, az enyémtől két tömbházzal odébb lakó, negyvenes éveiben járó nő tökéletes ellentétje ennek az izgága élményéhségnek. Óvodáskorú fiacskáját felügyelve egy egész nyarat képes volt eltölteni a betonóriások mellett elvonuló sétány padjain, néha kamaszlánya is mellé telepedett, a legnagyobb, lassan felnőttkorba lépő gyerek, a két fiatalabb bátyja, persze, rendszerint csak futólag köszönt oda a szülő-húg párosnak.

– Sosem voltam az a mászkálós típus – kezdte történetét a múlt hét egy számomra is ráérősebb délelőttjén magyarul is szinte anyanyelvi szinten beszélő ismerősöm. – Gyerekkoromban sokat költöztünk anyuval, egyik albérletből a másikba vitt az utunk, nem volt egy biztos pont az életemben. Ha nem válnak el a szüleim, talán másképp alakul az első tizennyolc évem, bár apámat ismerve, valószínű, hogy akkor is elúszott volna a fedél a fejünk fölül. A klasszikus történetet „játszották végig” a szüleim: apu ivott és nőzött, anyu pedig hol csendben, hol torka szakadtából szenvedett mellette. A lakás apám nevén volt, ő örökölte a szüleitől, egyértelmű volt, hogy mi anyámmal csak megtűrtek vagyunk. Igen, jól hallod a többes számot, bármennyire meglepő, apám engem sem tudott közel engedni magához, pedig azt szokták mondani, hogy minden apa-lánya kapcsolat különleges. Ha így is van, a miénk a kivételt erősítő törvény. Hétéves voltam, amikor anyu elhatározta, hogy kilép az otthoni mérgező környezetből, és nem is volt kérdés, hogy engem is magával visz. Apám egyikünket sem próbált visszatartani, sőt az elköltözésünk napján be is telepítette a helyünkre az „ügyeletes” választottját. A későbbiekben aztán mégis meg-meggondolta magát, keresett minket, és persze mindig meg is talált, aztán mindenféle ócska trükkel vagy éppenséggel fenyegetéssel próbálta anyut rávenni, hogy térjünk vissza a családi „börtönbe”. Sokszor eszembe jut, micsoda hősiességgel állt helyt édesanyám azokban a pattanásig feszült helyzetekben. Apám ígérgetéseinek sem dőlt be soha, pedig alig volt pénzünk, anyu bolti eladói fizetéséből ugyanis épp csak az albérletre és a számlákra futotta, meg a napi kenyérre, tejre. Jó szándékú kolléganők és rokonok segítgettek ideig-óráig némi kölcsönnel, de persze azt is mindig vissza kellett adni, így úgy tűnt, sosem kerülünk ki ebből a körforgásból.

– Mi hozta meg a változást? – kérdeztem.

– Tizenkettedikes nagylány voltam, amikor édesanyám megismerkedett egy nála jóval idősebb úriemberrel, aki mindig, amikor anyu éjszakás volt, meglátogatta és szóval tartotta, elszórakoztatta a bolt ablaka előtt. Én hiszek abban, hogy léteznek szárnyak nélküli angyalok, akik mindig valamilyen segítő szándékkal keverednek az életünkbe. Anyu udvarlója is ilyen küldöttnek bizonyult. Amikor a kapcsolatuk komolyra fordult, mindkettőnket kért, hogy költözzünk hozzá, és ezzel véget ért a hányódásunk. Anyu a mai napig boldog párkapcsolatban él, és állítom, hogy az utóbbi időben legalább tíz évet fiatalodott. Ennél a jóságos idegenből lett családtagnál – a nevét nem szeretném elárulni, mert nem kértem a beleegyezését, hogy meséljek róla –, édesanyám élettársánál tapasztaltam meg a hazaérés nyugalmát. Ez az állapot engem is átformált, felszabadított, így kevesebb mint egy év alatt én is megtaláltam azt a férfit, aki mellett igazán otthon lehetek. Ő kamionsofőr, heteken át úton van, de amikor hazajön, az számunkra igazi ünnep. A téli hónapokban többször van ilyen időszakunk, ezért nekünk december elejétől kettős adventünk van, Jézus megszületése mellett a párom érkezését is várjuk. A nyarak pedig eltelnek az otthoni tennivalókkal, főzéssel, mosással, a kisfiam és a lányom rekcumozásával. Mivel a férjem biztos egzisztenciát teremtett nekünk, nem álltam én is munkába, helyette minden energiámat a családra összpontosítom. Szigorú szülőnek tartom magam, és igyekszem úgy nevelni a gyerekeket, hogy tudatában legyenek a közös mindennapjainkban felállított szabályoknak. A nagyobbik fiammal, persze, nehezebb zöldágra vergődni, ő ugyanis jövőben már nagykorú lesz, és már most igyekszik a saját útját járni, bizonyos határokat azonban neki is be kell tartania. De nincs okom panaszra, mert a két kisebbhez hasonlóan ő is intelligens, jóérzésű gyerek. Most még keresi az útját, és ez így is van rendjén, ha pedig majd elindul egy irányba, akár jobbra, akár balra, én ott leszek érzékelhető közelségben, mint biztos pont, amihez bármikor visszatalálhat.

SZERKESZTETTE: **VAJDA GYÖRGY**

Jobban élünk, mint 10 éve?

Magasabb fizetések, nagyobb bizonytalanság

Nagy-Bodó Szilárd

Gyakran hallani, hogy régebben minden jobb volt. Ez a mondat nemegyszer elhangzik a gazdaság kapcsán is. Sokan vannak azon az állásponton, hogy korábban jobban éltek, mint napjainkban. Ha pusztán a nettó átlagbért nézzük, Románia esetében vitán felül áll a fejlődés. Bő tíz évvel ezelőtt, 2015-ben még 1900 lej alatt volt a nettó átlagbér, 2021-ben 3801 lejt ért el, idén augusztusban pedig már 5688 lej volt. Azonban az átlagbér egy dolog, a vásárlóereje viszont teljesen más.

Ha az elmúlt 5 évet, vagyis a 2021–2026-os időszakot vizsgáljuk, kiderül, hogy időben (percben) mérve most többet kell dolgoznunk fél kilogramm kenyérért, egy liter tejért, az olajért, de még 10 tojásért is. Az igazán érdekes az, hogy – szintén az átlagbérrel számolva – 4%-kal kevesebb ideig dolgozunk egy liter benzinért. Ez még annak ellenére is így van, hogy a közel-keleti konfliktus hatására az üzemanyag ára lényegében kilőtt.

„Ha a 2015 és 2025 közötti időszakot, azaz az elmúlt tíz évet vizsgáljuk, az átlagbér-növekedés mindenképpen olyan tényező, amely nagyon jelentős emelkedést mutat. Sőt, az inflációt meghaladó módon nőtt, vagyis reálbér-emelkedésnek lehettünk tanúi” – magyarázta *dr. Nagy Bálint Zsolt* közgazdász, a BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának oktatója, a Romanian Economic Monitor kutatócsoport tagja. Hozzátette: általánosságban elmondható, hogy azok a mutatók, amelyek egy-egy adott szintet jeleznek – és nem a folyamatok dinamikáját –, magasabbak, mint tíz évvel ezelőtt. A nettó átlagbér ráadásul nemcsak sokat emelkedett, hanem az uniós átlaghoz képest is növekedett: jelenleg az európai uniós átlag több mint 70%-ánál járunk, miközben tíz évvel ezelőtt ez az arány csupán 45–50% körül mozgott. A GDP is jelentősen bővült az elmúlt 10 évben, és most már megközelíti a 400 milliárd eurót.

Ezzel el is érkeztünk a pozitív tényezők felsorolásának végéhez. „Ha a folyamatok dinamikáját nézzük, sok szempontból elmondható, hogy bár az életminőségünk 2015-ben nem volt jobb, a gazdasági mutatók kedvezőbbek voltak, elég csak az inflációra gondolni” – emelte ki dr. Nagy Bálint Zsolt. Rámutatott, hogy a 2010-es években globális szinten nagyon alacsony volt az infláció, és ez Romániában is megfigyelhető volt. Sőt, 2015-ben egy úgynevezett technikai deflációt is tapasztalhattunk, ami az áfacsökkentés eredménye volt, és amelynek hatására az árak is visszaestek. A közgazdász aláhúzta, hogy az infláció miatt csökken az emberek bérének vásárlóereje, ami fájdalmas jelenség, és ebből a szempontból tíz évvel ezelőtt sokkal jobban álltunk. Az inflációra egyértelmű hatással vannak az energiaárak, így a kőolaj ára is, ami 10 évvel ezelőtt sokkal elfogadhatóbb szinten alakult.

Egy másik különbség az, hogy a 2012–2013-as évektől kezdve erőteljes és egészséges gazdasági növekedés indult el az országban. A GDP minden évben 3–4 százalékkal emelkedett, ami reálértelemben is érezhető volt, hiszen a gazdaság az inflációt meghaladó mértékben bővült. Ha ezt összehasonlítjuk az idei állapotokkal, akkor nem lehetünk elégedettek: azt látjuk, hogy 2026-ot a legtöbb előrejelzés szerint mínuszban zárjuk. A Romanian Economic Monitor kutatócsoport és az IMF is mínusz 0,5%-os növekedést, azaz gazdasági visszaesést, recessziót jelez előre az idei évre – mondta a közgazdász, aki a bizonytalanságot is kiemelte mint komoly negatív tényezőt.

Dr. Nagy Bálint Zsolt rávilágított, hogy gyakorlatilag egyik válságból a másikba esünk: ott volt a koronavírus-járvány, majd az ellátási láncok akadályai, aztán az infláció, az orosz–ukrán háború, az utóbbi időben pedig a közel-keleti konfliktus. Ezen túlmenően egyre több katonai jelentés mutat afelé, hogy Oroszország igenis számol egy olyan forgatókönyvvel, amely szerint 2030 körül háborút robbanthat ki a NATO – vagy legalábbis bizonyos európai országok – ellen. Tíz évvel ezelőtt tehát jóval kisebbek voltak a kockázatok, mint jelenleg, arról nem is beszélve, hogy 2015-ben még szó sem volt a mesterséges intelligenciáról.

Fekete-fehér összehasonlításban nagyon nehéz eldönteni, hogy jobban élünk-e most, mint tíz évvel ezelőtt. Vannak mutatók, amelyek egyértelműen kedvezőbbek, mint 2015-ben: ilyen a nettó átlagbér, az egy főre jutó GDP és az országos GDP is. A közhangulat azonban nagyon negatív, a jövőkép pedig bizonytalan. A BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának oktatója ugyanakkor külön nyomatékosította azt a tényt, hogy bár az irány bizonytalan, egyáltalán nem negatív! A számos válság hatására az emberekben gyökeret vert az az érzés, hogy rossz irányba haladunk, de ez valójában nem igaz. A válság mélypontján már túl vagyunk, és a jövő évre minden előrejelzés szerint gazdasági növekedés várható.

Ugyancsak kiemelendő, hogy a költségvetési deficitet sikerült leszorítani a 9% feletti értékről 6% környékére, ami szintén azt igazolja, hogy ha csak kevéssel is, de túl vagyunk a legnehezebb időszakon. Mivel a legsúlyosabb válságpillanatok nemrég múltak el, az emberek a pénztárcájukon mindmáig sokkal erősebben érzik az infláció negatív hatását – jelentette ki a közgazdász. Hozzátette: a pénzromlás szempontjából is javult a helyzet, de az infláció ettől függetlenül még mindig jelentősen befolyásolja a mindennapokat.

A gazdaság kapcsán a munkahelyeket is meg kell említeni. 2015-ben az IT-iparág szárnyalt, vagy éppen csak elkezdte exponenciális növekedését. Ezzel szemben 2026-ban ezen a területen a mesterséges intelligencia miatt sokkal borúsabbak a kilátások: alacsonyabb az IT-szektor munkatermelékenysége – vagyis az alkalmazottak hozzáadott értéke –, és visszaesés tapasztalható az egyetemek informatikai karaira való jelentkezéseknél is. Vagyis ebből a szempontból a 2015-ös év szintén pozitívabb volt, mint a 2026-os.

Mindezek ellenére a fejlődési irány nem rossz, csak az emberek nehezen tudnak kapaszkodót találni a pozitívumokban, amikor ilyen magas a bizonytalanság – fogalmazott dr. Nagy Bálint Zsolt. Szerinte ha biztosan ki lehetne jelenteni, hogy jövőre például 1,5%-os gazdasági növekedés lesz, a költségvetési hiány pedig lecsökken 4,5%-ra, akkor a lakosság is bizakodóbb lenne. Azonban ezt az enyhén pozitív irányt is sűrű kockázati köd, bizonytalanság és nagy hibahatár övezi, ami miatt a mai romániai átlagember képtelen optimistán tekinteni a jövőbe.

Vállalkozóként példát mutatni a gyerekeknek

A marosludasi *Keresztes Ferenc* vállalkozó a KLF Construct céget vezeti, ami zsalutéglák gyártásával foglalkozik. Tekintettel arra, hogy a mai zűrzavaros gazdasági és vállalkozói világban megtalálta azt a szeletet, ami a család és munkatársai megélhetését biztosítja, érdemesnek láttuk bemutatni a vállalkozót, aki a gyárnál fogadott.

Mezey Sarolta

– Húsz éven át építkezéssel foglalkoztunk, a munkánk természetéből fakadóan jött az ötlet, hogy zsalutéglát gyártsunk. Azt tapasztaltuk, hogy erre nagy kereslet van a piacon. 2018-ban azért is hagytuk abba az építkezési vállalkozást, mert nagyon nehezen találtunk megfelelő munkaerőt. A gyárat fokozatosan fejlesztettük, automatizáltuk, s ezzel hatékonyabb lett a termelés, és kevesebb munkaerőre van szükségünk. Jelenleg négy alkalmazottunk van, akit legutóbb alkalmaztunk, hat éve, a legrégebbi munkás 16 éve dolgozik velünk, ami azt jelenti, hogy a munkások kitartanak a munkahelyük mellett. Ők is kitartottak, én is kitartok mellettük. A jó együttműködést azért is tartjuk fontosnak, mert a munkahelyen több időt töltünk, mint a családdal – magyarázta Keresztes Ferenc vállalkozó.

A zsalutéglák nagyon keresettek, épületek alapozásához, kerítésekhez használják. A cégnek több mint 15 lerakattal van szerződése – lévén, hogy három megye – Maros, Kolozs, Fehér – határával szomszédos a település.

2000 zsalutéglát gyártanak naponta

– Az áru 90 százalékát lerakatokhoz szállítjuk saját autóinkkal. Köztudott, hogy az építkezések üteme visszaesett, de nekünk az a szerencsénk, hogy inkább kisebb lerakatokkal dolgozunk, őket nem érinti annyira a visszaesés, mint a nagy lerakatokat. Mondhatom, hogy mi nem is érezzük a visszaesést. Jó a szemléletünk, nem a multimilliomos nagytőkével dolgozó cégeket nézzük, mert akkor az ember boldogtalannak, törpének érzi magát. Azt kell látni, hogy vannak nálunk szerencsétlenebb cégek, amelyek csődbe mentek, leszegényedtek, kilátástalan lett a helyzetük. Ha nekünk sikerült kitartanunk húsz éven át a piacon, az azt jelenti, hogy jó irányba haladunk – mondta bizakodva a vállalkozó.

Az évek során folyamatosan fejlődött a cég. Eleinte kézi erővel végezték a munka teljes folyamatát, a betonöntéstől a téglakészítésig. Aztán komoly befektetéssel automatizálták a gyártási folyamatot. Akkor 12 munkással ugyanannyit termeltek, mint most néggyel. Napi 1500–2000 zsalutéglát gyártanak.

– Igyekszünk, hogy az ügyfelek, az alkalmazottak is elégedettek legyenek. És mi is. Próbáltunk olyan körülményeket teremteni, amik mindenkinek megfelelnek – mondta.

Keresztes Ferenc vállalkozása mellett ott van a feleségéé is, aki szépségszalont működtet. Így több „lábon” áll a család, s ezzel is próbálnak a gyerekeknek olyan példát mutatni, ami követendő ebben a zűrzavaros világban. Ebbe beletartozik a keresztényi magatartás, a szerepvállalás a helyi római katolikus egyházban, ahol tanácsosként is tevékenykedik.

Fotók: Nagy Tibor

A félelemtől megdermedt nyúl esete

Súlyos, 5-0-s vereséget szenvedett hazai pályán a Sepsi OSK a bajnoki címvédő CSU Krajovától a labdarúgó-Szuperliga 13. fordulójának hétfő esti zárómérkőzésén. A vendégek Romancsuk és Al-Hamlaui góljával már az első félidőben kétgólos előnybe kerültek, a szünet után pedig Al-Hamlaui újabb találata és Simon Elisor két gólja alakította ki a végeredményt.

Bálint Zsombor

Azt mondják, a nyúl akkor is elpusztulhat félelmében, ha ragadózóval találkozik, bár utóbbi hozzá sem ér. A Sepsi OSK a rettegéstől már akkor kikapott a Krajovától, amikor a meccs még meg sem kezdődött. A 0-5-ös hazai kudarc keserűségét néhány botrányos játékvezetői ítélet pedig csak tetézte.

Érthetetlenül motiválatlanul és félősen lépett a pályára a Sepsi OSK a listavezető elleni bajnoki mérkőzésen. Igaz, ha nem kap egy hatalmas potyagólt a 2. percben, talán kicsivel nagyobb ellenállást mutat, de semmi nem magyarázhatja, hogy Ovidiu Burcă legényei egész mecscsen egyetlenegyszer sem lőttek kapura, nem volt egyetlen helyzetük, egyetlen szögletük sem. A védelemben pedig Diószegi pékmesterei is jobban teljesítettek volna, ha azt mondják nekik, bele kell rúgni a labdába, ha közelít. A meccs nevetséges góllal kezdődött: Romancsuk belebotlott egy beívelt labdába, amely térdéről, lábszáráról a hálóba pattant (0-1), és ettől a pillanattól kezdve a szentgyörgyiek fejben fel is adták. Az 5. percben Cicâldău 11 méterről föléküldte, s miután a félpályán túl az OSK játékosai minden párharcot elvesztettek, a 25. percben Baiaram bohócot csinált a védőkből, ám lövése Lazarról a kapufára pattant, majd utóbbi megfogta. Aztán a vendég együttes kapott egy kis játékvezetői hátszelet is. A 31. percben Băluță lőtt rá 13 méterről, Rose a labda útjába vetődött, a krajovai játékos pedig látványosan átesett a lábán. Horia Mladinovici büntetőt ítélt, és ezt a VAR sem cáfolta meg, noha az ütközés pillanatában Rose már nem mozgott, Băluță volt az, aki belebotlott. A tizenegyest Al-Hamlaui védhetetlenül vágta a bal felsőbe (0-2).

Ha valaki szünet után azt várta volna, hogy az OSK megrázza magát, és megpróbálja feledtetni a harmatgyenge első félidőt, csalódnia kellett. Ha lehet, akkor még gyengébb második félidő következett, és gyorsan, a 48. percben jött a harmadik vendéggól: Al-Hamlaui kapta a tizenegyespont táján, a két szundító védő között pedig a jobb alsó sarokba lőtt (0-3). A 62. percben azt gondoltuk volna, hogy beszámolhatunk az OSK első helyzetéről, hiszen Oberlint elkaszálták az ötösön belül, azonban előtte lesről indult. És innen már csak Krajova volt a pályán. A 65. percben Cicâldău nyolc méterről föléküldte, a 72. percben pedig elképesztő védelmi bakisorozat után az egyedül hagyott Elisor hat méterről, lazán talált a hálóba (0-4). Aztán jött egy újabb játékvezetői segítség: a 78. percben a jobb oldalon betörő Mateit Karamoko elsodorta, Mladinovici pedig először nem ítélt semmit, azonban a VAR-szoba (ugyanaz, amely a büntetőnél mindent rendben talált) nyilvánvaló gólszerzési lehetőség szabálytalan megállítása miatt piros lapot javasolt, és a játékvezető alávetette magát ennek, noha amennyiben tényleg szabálytalanság történt, a védők simán utolérhették volna még Mateit. Aztán, még mielőtt a kiállított játékost helyettesíteni lehetett volna, Elisor kihasználta a védelem közepén tátongó lyukat, üresen fejelt az ötösről a hálóba (0-5). Ennél több is lehetett volna, ha a 83. percben Lazar nem ment nagyot kétszer is Matei lövéseinél, a 87. percben Mora nem lövi az ötös sarkáról el a hosszú sarok mellett, vagy a 90. percben Tavares szögből leadott lapos lövését nem fogja Lazar.

És sajnos ez a meccs most már nem az egyetlen ilyen az idén, a második 0-5 a botosáni találkozó után. Egyetlen korábbi idényben sem volt ennyire szerény a Sepsi OSK kerete, hogy egy gyorsan kapott góltól teljesen összeomoljon.

Ezek után szinte bizonyos, hogy csütörtökön, a România-kupában, a Concordia Chiajna ellen tartalékos csapatot küld pályára Ovidiu Burcă, hiszen már vasárnap jön az újabb bajnoki, s a Galaci SC Oţelul vendégeként kötelező lesz „lemosni a mostani gyalázatot”.

Fotó: a Sepsi OSK közösségi oldala

Tetszett/nem tetszett

Tetszett:

1., 2. és 3. Semmi, pedig nagyon igyekeztünk volna találni valamit.

Nem tetszett:

1. A nagyon könnyen megadott büntető.

2. Karamoko aljas kiállítása.

3. Oberlin totális passzivitása a pályán.

Jegyzőkönyv

Szuperliga, 13. forduló: *Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK – CSU Krajova 0-5 (0-2).*

Sepsiszentgyörgy, Sepsi Duna stadion. Vezette: Horia Mladinovici – George Neacșu, Ionuț Neacșu. Tartalék: Cătălin Buși. VAR: Andrei Chivulete. VAR-segéd: Cătălin Popa. Ellenőr: Stan Prodan.

Sepsi OSK: Lazar – Oteliță, Karamoko, Rose, Vianna, Silaghi (57. Keita), Păun, Cîmpean (57. Batzula), D. Andrei (81. Vîrtej), Oberlin (66. Heras), Cmiljanić (66. Mawa).

CSU Krajova: Popescu – Romancsuk, Stevanović (59. Roux), Screciu (75. Rădulescu), Mora, Băluță (59. Lameira), Cicâldău, Bancu, Matei, Al-Hamlaui (71. Elisor), Baiaram (71. Tavares).

Gólszerzők: Romancsuk (2.), Al-Hamlaui (33. – büntetőből, 48.), Elisor (72., 80.).

Sárga lap: Rose (31.).

Piros lap: Karamoko (79.).

A tabella

1. Dinamo 1948	13	9	3	1	29- 9	30
2. Krajova	13	9	2	2	32- 9	29
3. Rapid 1923	13	8	3	2	21-13	27
4. Petrolul 52	13	7	2	4	18-17	23
5. Kolozsvári FCU	13	7	1	5	25-20	22
6. FCSB	13	6	3	4	20-19	21
7. FCV Farul	13	5	5	3	21-20	20
8. UTA	13	5	3	5	16-17	18
9. CFR 1907	13	5	2	6	19-20	17
10. Corvinul 1921	13	4	4	5	14-16	16
11. Botosán	13	3	5	5	17-17	14
12. Sepsi OSK	13	3	5	5	8 -18	14
13. CFC Argeş	13	3	3	7	8 -14	12
14. SC Oţelul	13	2	5	6	15-21	11
15. Voluntari	13	2	2	9	13-29	8
16. Csíkszereda	13	1	2	10	9-26	5

Eredményjelző

* *Szuperliga, 13. forduló:* FC Botosán – Petrolul 52 Ploieşti 1-3, Vajdahunyadi Corvinul 1921 – Kolozsvári FCU 0-3, FK Csíkszereda – FC Voluntari 2-1, Campionii FC Argeş Piteşti – Aradi UTA 0-1, Bukaresti FCSB – Bukaresti Rapid 1923 4-1, Konstancai FCV Farul – Galaci Suporter Club Oţelul 4-3, Kolozsvári CFR 1907 – Bukaresti Dinamo 2-2, Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK – CSU Krajova 0-5.

* *2. liga, 11. forduló:* Bukaresti Metaloglobus – SCM Râmnicu Vâlcea 2-0.

Tizenhárom aranyérmet szereztek a marosvásárhelyiek a lábtenisz-világbajnokságon

Öt marosvásárhelyi sportoló összesen 13 aranyéremmel tért haza a 2026-os FIFTA lábtenisz-világbajnokságról, amelyet október 20. és 24. között rendeztek az észak-ciprusi Famagusztában. A GMA Sportklub versenyzői a román válogatott tagjaiként értek el kiemelkedő eredményeket a juniorok, az U21-esek és a felnőttek mezőnyében.

Varo Norbert három világbajnoki címet szerzett a felnőttek között, egyéniben, párosban és hármasban is a legjobbnak bizonyult. Varo Szabolcs szintén három aranyérmet nyert: az U21-es és a felnőttmezőny hármas versenyszámában is világbajnok lett. A juniorok között Kertész Ákos egyéniben, párosban és hármasban is aranyérmet szerzett, míg György Balázs és Vasile Antonio párosban és hármasban állhatott a dobogó legfelső fokára.

A román válogatott valamennyi, összesen 13 lehetséges világbajnoki döntőbe bejutott. A romániai sportolók a juniorok, az U21-es vegyes kategória és a felnőttek versenyeiben is a világbajnoki címekért küzdöttek, a többi között Dánia, a Moldovai Köztársaság és Irak képviselőivel.

A marosvásárhelyi GMA sportklub számára a világbajnoki siker egy eredményes év újabb fontos állomása. A klub 2026-ban az U16-os és az U18-as korosztályban is országos bajnoki címet szerzett, a mostani eredmények pedig az utánpótlás-nevelésben végzett munka eredményességét jelzik – vélte Varó Gyula edző.

A sportszervezet szerint a sikerek a versenyzők kitartó felkészülésének, fegyelmének és a szakmai stáb munkájának köszönhetők. Az öt marosvásárhelyi sportoló eredményei a város sportéletének is jelentős elismerést jelentenek.

ROVIDEN

* Elszenvedte első vereségét a teremlabdarúgó 1. ligában a marosvásárhelyi városi sportklub, amely a hetedik fordulóban, hétfő este idegenben 6-3-ra kikapott a Bodzavásári Luceafărultól. A Kacsó Endre által irányított csapat góljait Darius Nastai, Tóth Krisztián és Iszlai Richárd szerezte. A vereség nyomán a marosvásárhelyiek a Székelyudvarhelyi VSK-val osztoznak a tabella első két helyén, mindkét csapat egyaránt 13 pontos, következő mérkőzésüket pedig október 30-án, idegenben játsszák a Real Oltenia Rojişte ellen.

* Harry Kane, a Bayern München angol csatára nyerte el az Aranylabdát a londoni Palladium Theatre-ben megrendezett 70. díjátadó gálán, ezzel Michael Owen 2001-es sikere óta az első angol labdarúgó lett, aki megkapta az elismerést. Kane az előző idényben klubcsapatában és a válogatottban összesen 65 mérkőzésen 73 gólt szerzett, a Bundesligában 36 találattal végzett a góllövőlista élén, és az európai Aranycipőt is elnyerte. A férfiaknál Kylian Mbappé és Lamine Yamal végzett a dobogó második, illetve harmadik fokán, a női Aranylabdát pedig a spanyol Alexia Putellas kapta meg harmadszor pályafutása során.

* Tömegverekedés tört ki a pályán, miután a Galatasaray 2-1-re legyőzte idegenben a Fenerbahcét a török labdarúgó-bajnokság hétfői rangadóján. A hazaiak csatára, Kerem Aktürkoglu kétszer meglökte, majd megpróbálta megütni a Galatasaray magyar válogatott játékosát, Sallai Rolandot, később pedig Abdülkerim Bardakci és az angol Archie Brown is összecsapott. A négy-öt percig tartó jeleneteknek a rendőrök és a biztonságiak vetettek véget. A Galatasaray Victor Osimhen két góljával nyert, Sallai végigjátszotta a találkozót, csapata pedig kilenc forduló után is vezeti a tabellát.

KÖZÖNSÉGSZOLGÁLAT

SZERKESZTETTE: SZER PÁLOSY PIROSKA

A Belügyminisztérium e-SAR platformján

Bejelenthető a közúti agresszív magatartás

A Maros Megyei Rendőr-felügyelőség tájékoztatása értelmében a járművezetők közutakon tanúsított agresszív magatartása bizonyítékok birtokában jelenthető online a hub.mai.gov.ro platformon.

Ezzel a lehetőséggel a közlekedők hozzájárulnak a közúti közlekedés biztonságának növeléséhez azáltal, hogy az e-SAR, a Közúti szabálysértések bejelentése (Sesizări Abateri Rutiere) menüpontban az általuk közvetlenül észlelt veszélyes manővereket, amelyeket videó- vagy hang- és videófelvételeken rögzítettek, jelentik. Jelenleg az e-SAR platformon a hatályos közlekedési jogszabályokban meghatározott, közúti agresszív magatartásnak minősülő cselekmények jelenthetők be. A bejelentéseket a közlekedési rendőrök a törvényben előírt feltételek szerint vizsgálják.

Agresszív közúti magatartásnak minősül a román KRESZ szerint

A közutakon való közlekedésről szóló 2002. évi 195-ös számú sürgősségi kormányrendelet 54. cikke értelmében tilos a közutakon történő járművezetés során agresszív magatartást tanúsítani. Agresszív magatartásnak minősülnek az alábbi manőverek:

– Folyamatos sávváltogatás, illetve ide-oda cikázás a forgalmi sávok között annak érdekében, hogy a járművezető megelőzze az azonos irányban haladó járműveket.

– A jármű megfordítása a kézifék használatával, azaz a szándékos csúsztatás (driftelés).

– A jármű álló helyzetből történő elindítása a kerekek túlzott kipörgetésével.

– Egy másik jármű veszélyesen kis távolságban történő követése, illetve a mellette való haladás, továbbá a sebesség indokolatlan, hirtelen csökkentése a másik jármű vezetőjének megfélemlítése céljából.

– A hang- és/vagy fényjelzések (duda, villogás) ismételt, indokolatlan használata az előtte haladó sávürítésre kényszerítése céljából.

– Segédmotoros kerékpár vagy motorkerékpár vezetése egy keréken.

– Szándékos tolatás a mögötte haladó közlekedők megfélemlítésére.

– A jármű szándékos megcsúsztatása, megpörgetése vagy megfordítása kontrollált csúsztatással.

– A motor szándékos, ismételt felpörgetése, túráztatása.

Ki tehet bejelentést, és mit kell tartalmaznia?

Bejelentést tehet az, aki közvetlenül és véletlenszerűen észlelte az agresszív manőverek valamelyikét, és azt videó- vagy hang- és videófelvételen rögzítette.

Ahhoz, hogy a bejelentést elbírálhassák, kötelezően tartalmaznia kell az alábbiakat:

– A bejelentő azonosító adatai: családi és utónév, személyi szám (CNP), illetve adott esetben egyedi azonosító kód; elérhetőségek: telefonszám és levelezési cím; saját felelősségre tett nyilatkozat arról, hogy a bejelentésben leírtak és az azok alátámasztására szolgáló videó- vagy hang- és videófelvétel a valóságnak megfelelnek; az esemény időpontja és helyszíne: a dátum, az időpont, a helyszín, illetve minden olyan adat, amely segíthet annak a helynek az azonosításában, ahol a feltételezett szabálysértést észlelték és rögzítették; a bejelentő aláírása. A bejelentéshez természetesen csatolni kell a hang- és videófelvételt.

Milyen felvétel felel meg a feltételeknek?

Egy felvétel beküldése önmagában nem jelenti automatikusan a járművezető megbírságolását. Minden bejelentést az illetékes közlekedésrendészeti rendőrök vizsgálnak meg, a törvényben előírt feltételek és szempontok alapján. Ahhoz, hogy a felvétel a törvény előírásainak megfelelően felhasználható legyen, egyértelműen beazonosíthatóvá kell tennie a feltételezett szabálysértés körülményeit, ezért a videó- vagy hang- és videófelvételnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

– A felvétel azon részletét, amelyen látható az agresszív manőver, a rögzítés dátuma és időpontja.

– A helyszínt, illetve azokat az adatokat, amelyek alapján beazonosítható, hol történt az agresszív manőver.

– Az érintett járművet, annak rendszámát vagy nyilvántartási számát, az esettől függően.

– Az érintett útszakasz közúti jelzéseit, amennyiben azok relevánsak a szabálysértés megállapításához.

Mikor utasítja el a rendőrség a bejelentést?

A jogszabály egyértelműen meghatározza azokat az eseteket, amikor a bejelentést további intézkedés nélkül lezárják. Erre az alábbi esetekben kerül sor:

– A bejelentést nem a közúti közlekedés résztvevője tette, a bejelentő nem saját, közvetlen észlelése alapján tapasztalta meg az agresszív manővert.

– A bejelentésből hiányoznak a kötelező adatok, illetve a bejelentést a szabálysértés rögzítésétől számított 30 napnál később nyújtották be.

– A felvétel hiányzik, vagy nem tartalmazza a jogszabályban előírt valamennyi elemet.

A jogszabály ugyanazon járműre vagy helyszínre vonatkozó ismételt bejelentések számát is korlátozza. Ennek célja, hogy elkülönítse az egy-egy eset véletlenszerű észlelését a forgalom rendszeres megfigyelésétől.

– Ennek megfelelően nem tekinthető véletlenszerű észlelésnek, ha ugyanaz a személy ugyanarra a járműre vonatkozóan 24 órán belül egynél több szabálysértést, illetve 15 napon belül háromnál több szabálysértést jelent be.

– Ugyanazon a helyszínen történt esetekkel kapcsolatban 24 órán belül háromnál több feltételezett szabálysértést, illetve 15 napon belül hétnél több feltételezett szabálysértést jelent be.

Bírságok az agresszív vezetésért

A 2002. évi 195-ös számú sürgősségi kormányrendelet 100. cikke (3) bekezdésének i) pontja értelmében a közutakon tanúsított agresszív vezetési magatartás a II. bírságolási kategóriába tartozik, és 4–5 büntetőpontnak megfelelő pénzbírsággal (865–1.081,25 lej), valamint a vezetői engedély használatának 30 napos felfüggesztésével büntethető.

A Maros Megyei Rendőr-felügyelőség arra ösztönzi a közlekedés résztvevőit, hogy felelősségteljesen, a törvényben előírt feltételeket betartva éljenek ezzel a lehetőséggel. A bejelentéseknek közvetlenül észlelt esetekre kell vonatkozniuk, a felvételek készítése azonban nem veszélyeztetheti a közlekedés biztonságát. A közlekedésbiztonság közös felelősségünk. Az agresszív vezetési magatartás bejelentése hozzájárulhat a közúti balesetek megelőzéséhez és valamennyi közlekedő biztonságának megóvásához – összegezett a Maros Megyei Rendőr-felügyelőség sajtóosztálya. (*pálosy*)

Fotó: ISU

November 12-én ismertetik

Három projektet lehet támogatni

November 12-én a Marosvásárhelyi Adományozói Kör ismét összehozza a közösséget, hogy három helyi kezdeményezést támogasson. A Marosszéki Közösségi Alapítvány bemutatja az idei alkalomra kiválasztott projekteket, és arra biztatja a Maros megyeieket, hogy adományaikkal már most járuljanak hozzá azok megvalósításához.

– Az Új terek, új hangok című projekt keretében a Teleki Kastély Egyesület három kortárs művészeti galériát szeretne kialakítani a gernyeszegi Teleki-kastélyban. Olyan terek létrejöttét lehet támogatni, amelyek nemcsak a művészeknek kínálnak új lehetőségeket, hanem élményt nyújtanak mindazoknak, akik szeretik a művészetet és a kulturális programokat.

– A Mesélő idő című projekttel a Semiteatru Egyesület közvetlenül a marosvásárhelyi idősotthonokba szeretne felolvasószínházi előadásokat vinni, hogy az idősek néhány örömteli, történetekkel, beszélgetésekkel gazdagított órát tölthessenek együtt, társaságban. Ezáltal olyan pillanatokat élhetnek át, amelyekre nekik is nagy szükségük van.

– Az Egy nap. Más szemszögből című projekt keretében a HIFA-Románia Egyesület egy év alatt 12 kerekesszéket szeretne biztosítani olyan személyeknek, akiknek szükségük van rá. Emellett a projekt célja, hogy felhívja a figyelmet a fogyatékossággal élő emberek mindennapi akadályaira. A közösség támogatásával 12 ember számára válhat könnyebbé a közlekedés, és nagyobb önállóságot nyerhetnek a mindennapokban.

November 12-én a három csapat bemutatja projektjét a Marosvásárhelyi Adományozói Körön, amely az évek során újra és újra bebizonyította, mennyi minden megvalósulhat, amikor az emberek összefognak egy közös ügyért. De nem kell addig várni, az adománygyűjtés már elkezdődött, és mindenki támogathatja a számára legfontosabb ügyet. Nem kell nagy összeget adományoznod ahhoz, hogy számítson a segítséged. Minden hozzájárulás hozzáadódik a többihez, és egy lépéssel közelebb viheti valamelyik projektet a megvalósuláshoz. Válaszd ki azt a projektet, amelyben hiszel, és segíts, hogy valóra válhasson! Ismerd meg a három projektet, és adományozz itt: https://www.fcmures.org/cercde-donatori/hu. Ha most nincs lehetőséged adományozni, oszd meg a kezdeményezéseket másokkal! Lehet, hogy éppen így jutnak el valakihez, aki szívesen támogatná őket. Mutassuk meg, mennyi jót tehetünk együtt! – áll a Marosszéki Közösségi Alapítvány felhívásában. (*sz.p.*)

Ötszázalékos önrésszel vásárolhatnak lakást a 35 év alatti fiatalok 140 ezer euróig

Elfogadta hétfőn a szenátus azt a jogszabályjavaslatot, amely szerint a 35 éven aluliaknak a jelenlegi 15 százalék helyett mindössze 5 százalékos önrészt kellene fizetniük, ha az Új otthon program keretében 70 ezer és 140 ezer euró közötti finanszírozással vásárolnak lakást.

Az Új otthon programot szabályozó 2009/60-as sürgősségi kormányrendeletet kiegészítő tervezetet 102 támogató szavazattal, egy tartózkodás mellett fogadták el. A jelenlegi szabályok szerint 70 ezer eurónak megfelelő lejig legalább 5 százalékos önerő szükséges, a 70 ezer és 140 ezer euró közötti finanszírozásnál pedig legalább 15 százalékot kell biztosítania a vásárlónak. A kedvezményt azok vehetnék igénybe, akik az adásvételi előszerződés megkötésekor még nem töltötték be a 35. életévüket. A tervezetről a képviselőház szavaz döntő házként. (*Agerpres*)

Kötelezővé teszik a bukósisak viseletét az elektromos rollereken és kerékpárokon

A szenátus hétfőn elfogadott egy törvénytervezetet, amely életkortól függetlenül kötelezővé tenné a bukósisak viselését a közutakon elektromos rollerrel vagy elektromos kerékpárral közlekedők számára. A jogszabályjavaslatot 98 támogató szavazattal, egy tartózkodás mellett fogadták el. A közúti közlekedést szabályozó 2002/195-ös sürgősségi kormányrendeletet (KRESZ) kiegészítő jogszabályjavaslat szerint a közutakon elektromos rollerrel vagy elektromos kerékpárral közlekedőknek életkortól függetlenül bukósisakot kellene viselniük. A hagyományos kerékpárral közlekedők esetében továbbra is csak 16 éves kor alatt lenne kötelező a sisak használata az úttesten. A szenátus első házként tárgyalta a jogszabályjavaslatot, amelyről a képviselőház szavaz döntő házként. (*Agerpres*)

A NÉPÚJSÁG HETI AUTÓSMAGAZIN-MELLÉKLETE

4keréken

SZERKESZTI: **NAGY-BODÓ SZILÁRD**

Miért sárgák a taxik?

New York-i sárga taxi, illusztráció Forrás: Wikipédia

Gondolhatunk a romániai vagy éppen a Budapest utcáin közlekedő taxikra, és nyilván ott vannak az amerikai filmek is, amelyekben szintén a sárga a leggyakrabban előforduló taxiszín. Míg nálunk a legtöbb esetben lefóliázott járművekről van szó, és így jelenik meg a sárga szín, addig az Egyesült Államokban létezik egy ikonikusnak számító jelenség: a New York-i sárga Ford taxi, amely filmekből és képeslapokról is jól ismert. Ez ugyanolyan jellegzetesség, mint a londoni fekete taxi vagy a brit főváros emeletes buszai. A sárga szín és a taxizás fogalma az évek, évtizedek alatt a világ számos részén összeforrt, még akkor is, ha ez az összekapcsolás mára már kezd némileg megkopni. De hogyan és miért lettek sárgák a taxik?

A történet még a 20. század elején kezdődött. Az óceán túlpartján az első taxik között még piros és zöld is akadt, de egyre több vállalat ismerte fel, hogy egy jól megválasztott, feltűnő színnel könnyebb megkülönböztetni a saját flottáját. Albert Rockwell például már az 1910-es évek elején sárgára festette autóit a felesége javaslatára. Azonban ez még csak az első lépés volt. A sárga szín elterjedésében John Hertz, a későbbi Hertz autókölcsönző alapítója játszotta a legnagyobb szerepet. Ha ennél is tovább megyünk, akkor mindenképpen meg kell említenünk, hogy tudományos oka is van a színválasztásnak. Ezt igazolja, hogy a chicagói Yellow Cab Company azért alkalmazta a sárgát, mert egy egyetemi kutatás szerint ez a szín – ha enyhe vörös árnyalattal keverik – még messziről is kiválóan látható. A választás így egyszerre volt jó reklám és praktikus döntés: könnyebb volt kiszúrni – és alkalomadtán leinteni – a taxit a forgalomban.

Az sem elhanyagolható szempont, hogy a színnek komoly biztonsági előnyei is lehetnek. Egy szingapúri taxiflottát vizsgáló, több mint hároméves kutatás szerint a sárga taxik 9%-kal kisebb eséllyel szenvedtek balesetet, mint a kékek. Ezt a kutatók azzal magyarázták, hogy a sárga szín sokkal jobban észlelhető, így ami eredetileg marketingfogásnak indult, annak a közlekedésbiztonságban is megmutatkozik a haszna.

Az időben előrehaladva eljutunk oda, hogy New Yorkban a sárga szín a taxik esetében már nemcsak divat és marketing kérdése, hanem jogi előírás is lett. A hatvanas évek végén a hivatalos, úgynevezett „medallion” taxikat kötelezően sárgára kellett festeni, hogy az utasok könnyebben megkülönböztethessék őket az engedély nélküli szolgáltatóktól. Az elmúlt bő hatvan évben a sárga taxi gyakorlatilag elválaszthatatlanul egybeforrt New York utcaképével. A sárga autók mellett viszont azt is érdemes tudni, hogy a világ más részein teljesen más színek dominálnak ebben az iparágban: ott vannak a már említett londoni fekete taxik, Spanyolországban pedig a fehér szín a legjellemzőbb a személyfuvarozásban.

Norvégiában és Kínában is az elektromos autó a legjobb választás

Elektromos autó, illusztráció Forrás: totalcar.hu

Miközben sokan még mindig azon vitatkoznak, hogy valóban az elektromos autózásé-e a jövő, vagy még visszatérnek a belső égésű motorok, addig Kínában és Norvégiában a 2026-os Global Electric Mobility Readiness Index szerint már jobbak a villanyautózás feltételei, mint a hagyományos belső égésűeké. A felmérésben 31 piacot vizsgáltak meg öt szempont alapján: makrotényezők, piaci környezet, fogyasztói felkészültség, töltőinfrastruktúra és a fenntartási költségek.

„A 100 pontos érték jelenti a paritást az elektromos járművek (EV) és a belső égésű motoros autók között. Kína (106) és Norvégia (103) az a két piac, ahol a hálózat és a támogatási környezet már elég fejlett ahhoz, hogy az elektromos modellek érdemben felülmúlják a hagyományos autókat” – nyilatkozta Nicola Borgo, az Arthur D. Little autóipari üzletágának vezetője az Automotive News Europe-nak. Kína esetében a gigantikus piacméret a kiépített infrastruktúrával és a hazai EV-ipar erejével párosul, míg Norvégia a vásárlói felkészültség és a szabályozás iskolapéldája.

Az élbolyban Kína és Norvégia után Szingapúr és Hollandia következik. Utóbbi esetében meg kell említeni a sűrű töltőhálózatot, amellyel az ország az Európai Unióban mintának számít. A felmérésben az ötödik Franciaország, a hatodik Németország, majd Ausztria, Svédország, Belgium, Olaszország és Spanyolország következik. Vagyis, bár Kína vezeti a világranglistát, ebben a tekintetben az európai országok alkotják az élbolyt: Nyugat- és Észak-Európa tehát elhúzott a világ mellett, ami az elektromos autózás feltételeit illeti. Természetesen a feltétel és az infrastruktúra csak az érem egyik oldala, az imént felsorolt országokban ugyanis a támogatási rendszerek alaposan összekuszálták a képet, de ez már egy másik megközelítés.

Felmerülhet a kérdés, hogy hol áll Amerika ebben a rangsorban? Nos, a világ második legnagyobb autópiaca csupán a 25. helyen szerepel, ami az elnök politikáját és klímaváltozás-tagadását ismerve nem is annyira meglepő. Ami viszont már érdekesebb, hogy Japán is csak a 23. helyet foglalja el. Amerika esetében a foghíjas töltőhálózat okozza a gyengébb helyezést, míg Japánnál a hibrid hajtásláncokhoz való ragaszkodás a fő ok. Elég csak a Toyotára gondolni, amely – bár globálisan a legnagyobb autógyártó – nem fordít akkora fejlesztési erőforrást a tisztán elektromos autózásra, és más márkák esetében is egyre gyakrabban látni ismét nagy köbcentis új autókat a kínálatban.

A felmérés legfőbb tanulsága az, hogy a puszta eladási vagy gyártási kapacitás önmagában már nem határozza meg az elektromos járművek sikerét. Ehhez komoly infrastrukturális felkészültségre, valamint átlátható és kiszámítható támogatási rendszerre van szükség. Azonban még így is egyértelműen látszik, hogy Európa fejlettebb országaiban egyre könnyebb elektromos autóval közlekedni. Ez pedig azzal a következménnyel járhat, hogy mind több ember fog elgondolkodni a villanyautóra való váltáson.

Ez nem „kacsa”: bemutatták az új Citroën Kacsát

Az új Citroën Kacsa – koncepció, illusztráció Forrás: Citroën

Egyértelmű, hogy az autózás története során számos ikonikus modell született. Az is biztos, hogy ezek sorában előkelő helyet foglal el a Citroën 2CV, vagyis a Kacsa, amelynek a Párizsi Autószalonon leplezték le a legújabb változatát. Azonban egyelőre még korai lenne ünnepelni, hiszen még csak egy koncepcióautóról van szó.

A Citroën receptje ugyanaz, mint egykor az eredeti Kacsa esetében: egy olcsó városi kisautót akarnak piacra dobni, ezúttal viszont – a korszellemnek megfelelően – elektromos hajtáslánccal. Ha hitelt adunk a tervekből kirajzolódó elképzelésnek, máris láthatunk egy érdekességet. Az autós világban mostanra íratlan szabállyá vált, hogy egy-egy új generációs típus mindig nagyobb méretű, mint a korábbi. Habár hosszú évtizedek teltek el Citroën Kacsa nélkül, a gyártó úgy döntött, hogy szakít ezzel a trenddel, az új Kacsa ugyanis rövidebb lesz az ősénél, mindössze 3,76 méter hosszú. A kompakt méret az árban is meglátszik: a francia vállalat tervei szerint 15 ezer eurós áron kínálja majd az új elektromos Kacsát. Ez lényegesen kedvezőbb, mint a nemrég bemutatott új Dacia Spring, hiszen a hazai márka elektromos autója 17 900 euróról indul. További adalék a tervekhez, hogy az újdonság legkésőbb 2028-ig csatlakozhat a kínálathoz, tehát még kell rá várni, de már nem is olyan sokat.

A Citroën az eredeti 2CV alapötletét viszi tovább: az autó legyen könnyű, egyszerűen használható, praktikus és megfizethető – és a négy utas mellett bírjon el 50 kiló krumplit is. A megcélzott tömeg legfeljebb egy tonna, ami a gyártó szerint kisebb és olcsóbb akkumulátort, alacsonyabb energiafogyasztást, valamint kordában tartható üzemeltetési költségeket jelent. Kérdés, hogy mindez mit eredményez majd a hatótávolság terén. Mert, bár városi kisautóról van szó, sok potenciális vásárlónál a megtehető távolság vízválasztó kérdés, és gyakran pusztán e szempont alapján választanak elektromos járművet. Igaz, az alacsony tömeg eleve hozzájárul a nagyobb hatótávhoz, még abban az esetben is, ha kisebb kapacitású az akkumulátor.

Az újdonság formaterve több ponton is idézi a legendás elődöt: különálló fényszórókat, bordázott motorháztetőt, meredek szélvédőt, ívelt tetővonalat, lekerekített sárvédőket és 18 colos acélkerekeket kapott. A lökhárítók elkülönülnek a karosszériától, így egy esetleges koccanáskor elvileg elegendő lehet csak a sérült elemet cserélni.

A hagyományos műszerfal helyét egy hengeres elem veszi át, rajta az egyküllős kormánnyal, az irányválasztóval és a kezelőszervekkel. A vezető előtt a Citroën Smart Vision rendszer jeleníti meg a legfontosabb információkat, köztük a digitális sebességmérőt, az akkumulátor töltöttségét és a navigációs utasításokat. A központi, nyolccolos, négyzet alakú érintőképernyő mellett egy kivehető, hordozható hangszóróként is használható „Radioën” rádió kapott helyet, a középkonzol helyét pedig egy kivehető tárolókosár veszi át az ülések között. A kézzel feltekerhető szövettető, a sárga skótkockás kárpitok és a kosárfonást idéző felületek a régi Kacsa hangulatát hozzák vissza, miközben a tanulmányautó nagy arányban alkalmaz újrahasznosított és újrahasznosítható anyagokat.

A Citroën a részletekben is elrejtett néhány kedves utalást a múltra: a fékpedálon egy teknős, a gázpedálon pedig egy nyúl ikonja látható, míg az ajtózsebeket úgy alakították ki, hogy akár tojások tárolására is alkalmasak legyenek. A szélvédőre nyomtatott 48/90/26-os számok pedig az eredeti modell bemutatásának (1948), a gyártás leállításának (1990) és a mostani koncepció leleplezésének (2026) az évére utalnak.

Az új Citroën Kacsa belterének koncepciója, illusztráció Forrás: Citroën

Istenek, szokások, eszközök

Az ősz ünnepe Mikházán

Milyen lehetett az ókori rómaiak élete egy szép őszi napon Rómában, Pompejiben vagy éppen a mikházi katonai erődítményben? Erre kaphatak választ azok, akik a hét végén Mikházára látogattak, az UNESCO-világörökség részét képező Limesparkba, ahol nemcsak megfigyelői, hanem aktív részesei is lehettek az ókori világ egy-egy mozzanatának.

Gligor Róbert László

Hogyan őrölték meg az itt állomásozó katonák a gabonaadagjukat, hogyan készítették el a maguk mindennapi kenyerét, vagy hogyan nézett ki a birodalom másik távoli pontján, Pompejiben egy ezer kenyér sütésére is alkalmas kemence, milyen volt a katona és a nagyvárosi polgár kenyere? Erre is választ kapott az a látogató, aki a múlt szombaton a mikházi egykori római erődítmény helyét választotta kirándulási célpontként.

A kemencében katonai kenyeret sütöttek a látogatónak, mellé ecettel ízesített katonai italt, poscát kínáltak, s közben meg is lehetett tekinteni a kézzel hajtott kisebb kőmalmokkal történő gabonaőrlést. Egy másik műhelyben ókori mérőeszközökkel, pénzekkel lehetett ismerkedni, de akár az itt állomásozó ókori katonai segédcsapatok életével, fegyverzetével is. Számos egyéb érdekességet is meg lehetett tudni az ókori világról, hiszen a rómaiaknál az október kiemelt jelentőséggel bírt: ez a hónap jelképezte a mezőgazdasági és a hadi év lezárását, a betakarítási munkálatok végét és a számadás idejét. Ezt a fontos időszakot vallási és katonai ünnepek sora kísérte, mint a ieiunium Cereris (a gabona istennőjének szentelt böjt, október 4-én), a meditrinalia (az új bor ünnepe október 11-én), az october equus (a Marsnak szentelt áldozati ló ünnepe október 15-én) és az armilustrium (a fegyverek szertartásos megtisztítása október 19-én).

Ókori kézi kőmalmok és őrlés: miként készült a római katonai kenyér?

Gabona, raktár, malom

A múlt hét végi esemény célja az októberhez kapcsolódó római ünnepek bemutatása volt, főleg azoké a tevékenységeké, amelyeket a civilek és katonák gyakoroltak. A nagyobb városokban is, de a határvidéki katonai helyőrségek kemencéiben is már a betakarított gabonából készült a kenyér, ezért a látogatók elsősorban az ókori kőmalmokat ismerhették meg. Így látható volt egy barbár (kelta) és egy római eszköz, amely a kettő közötti különbséget is mutatta: a római nyolcszor nagyobb teljesítményű volt, nem beszélve a liszt minőségéről. És egy ezeknél régebbi, vízszintesen mozgatható őrlő kőlapot is hoztak a Maros Megyei Múzeum munkatársai, hogy érzékeltessék azt a technikai fejlődést, amelyet a római társadalom – részben a haderejének is köszönhetően – elért – mesélte el lapunknak a műhely lényegét *Szekernyés László*, a múzeum munkatársa.

A nap folyamán a látogatók azt is megtudhatták: a tél beállta előtt a rómaiak lehetőleg befejezték a katonai kampányokat, a háborúkat, a fegyvereket pedig számba vették, megtisztították és elraktározták. Elkészült az új bor, a betakarított gabona raktárakba (horreum) került (ilyen raktár nyomaira a mikházi erődítményben is rábukkantak), és ebben az időszakban lovas ünnepeket is tartottak, a kocsiversenyek győztesének egyik lovát feláldozták az istenek számára.

Római pénz, zsold és viasztábla

Egy következő műhelyben *Kovács Péter* egy másik, a tematikához kapcsolódó világba vezette be a kicsiket és nagyokat: mértékegységekkel, számolással, a pénz értékével ismerkedhettek itt. A rómaiak igyekeztek minél egységesebb mértékegységrendszert használni, ezért a látogatók a hét végén megismerkedhettek az akkori tömegmérés alapegységével, az unciával, ennek törtrészeivel, átalakíthatták a mértékegységeket, megismerkedhettek a pénz értékével, az aranyból, ezüstből, bronzból készült érmékkel, az aranypénzzel, a dénárral, a sestertiusszal, az asszal, és a különböző érmék másolatait is megfesthették az eredeti színekkel. Egy ókori mérleg utánzatával mérhettek, egy viasztáblára a sztílusszal (fém íróvesszővel) feljegyezhettek eredményeket, kipróbálhatták a római számokat és a folyóírást, de akár kiszámolhatták a katonák zsoldját is,

Ókori mérleg másolatával lehetett mérni, mértékegységekkel vásárolni

és mérhettek, vásárolhattak gabonát a „piacon”.

Az ókorban egy római katona évi zsoldja mintegy 300 sestertius volt, ekkor egy dénárból (négy sestertius) egy átlagos felnőtt egynapi élemezését lehetett megvásárolni, egy katonai bakancs 5 dénár, egy pohár minőségi bor egy sestertius volt. A katona leszereléskor 3, később akár 5 ezer dénárnyi összeget vagy birtokot kapott.

Fotók: Gligor Róbert László

A reklám helye(tt)

A mikházi Limespark értékes kiállításanyaga, tárlatai és interaktív tevékenységei sok látogatót vonzottak az elmúlt héten: az iskolák egy részében ekkor tartották a zöldhetet, így sok iskolás csoport kereste fel a mikházi kiállításokat – tudtuk meg a helyszínen. A mikházi Limespark novembertől márciusig zárva tart, az év további időszakában látogatható a hét minden napján (hétfő kivételével).

A múlt hét végi rendezvény A mikházi régészeti park fejlesztése című projekt keretében valósult meg, amely az Országos helyreállítási és rezilienciaépítési terv (PNRR) C11 – Turizmus és kultúra komponensének I1 – A 12 turisztikai/kulturális útvonal népszerűsítése című beruházása, azon belül a római erődök útvonala keretében részesült finanszírozásban. A projektet a Maros Megyei Tanács valósította meg, együttműködve a Maros Megyei Múzeummal. A projekt teljes értéke 18,2 millió lej volt, amelyből az elszámolható költségek összege 12,5 milliót jelentett.

Támogatás epertermesztőknek

Elfogadta a képviselőház az RMDSZ által kidolgozott törvénytervezetet, amely állami támogatást biztosítana az epertermesztőknek. A program keretében a jogosult gazdák hektáronként 4000 euró támogatásban részesülhetnének, évente egyszer, öt éven át. A támogatás az Európai Bizottság jóváhagyása után lesz igényelhető.

„Nem fogadhatjuk el, hogy az epertermesztők azért maradjanak ki az állami támogatásokból, mert a korábbi programok kidolgozásakor egyszerűen megfeledkeztek róluk. Miközben más mezőgazdasági ágazatok számára léteztek támogatási lehetőségek, az epertermelőket sem a gyümölcstermesztők, sem a zöldségtermesztők közé nem sorolták be, így méltánytalan hátrányba kerültek. Az RMDSZ ezt a helyzetet változtatja meg: olyan támogatási rendszert kezdeményeztünk, amely az epertermesztők számára is lehetőséget teremt az állami segítségre. Az elfogadott törvénytervezettel fontos lépést tettünk azért, hogy az erdélyi és partiumi gazdák munkája nagyobb megbecsülést kapjon. A hazai termelőket segítenünk kell abban, hogy megérje epret termeszteni, és versenyben tudjanak maradni a piacon. Ezzel a támogatással a gazdák megerősödését, a helyi termelés bővítését és a vidéki munkahelyek megőrzését szeretnénk elősegíteni” – emelte ki Magyar Loránd-Bálint Szatmár megyei parlamenti képviselő, a törvénytervezet egyik kidolgozója.

A támogatásra a bejegyzett epertermesztők – engedélyezett magánszemélyek (PFA), egyéni és családi vállalkozások (II és IF), jogi személyek, valamint mezőgazdasági szövetkezetek – pályázhatnának.

A támogatás igényléséhez a gazdáknak több feltételt kell teljesíteniük: legalább 0,3 hektár eperrel beültetett területtel kell rendelkezniük; fóliasátor esetén a minimális terület 500 négyzetméter; a 2026-os évre vonatkozóan szerepelniük kell az érintett önkormányzat mezőgazdasági nyilvántartásában; igazolniuk kell, hogy nincs lejárt állami tartozásuk; hektáronként legalább 5000 kilogramm epret kell termeszteniük, amelyből legalább 3000 kilogrammot november 1-jéig értékesíteniük kell.

A támogatás összege hektáronként 4000 euró, amelyet évente egyszer lehetne igényelni, öt éven át. A kifizetési kérelmeket a Mezőgazdasági Kifizetési és Intervenciós Ügynökség (APIA) megyei kirendeltségeihez lehet majd benyújtani.

A támogatási program csak az Európai Bizottság jóváhagyása után kerül kiírásra. A törvény hatálybalépését követő 30 napon belül a Mezőgazdasági Minisztériumnak ki kell dolgoznia a program végrehajtásához szükséges módszertani szabályokat is. (*RMDSZ-közlemény*)

Târgu Mureș Marosvásárhely

Hogyan gyűjtsük helyesen a zöldhulladékot?

A leveleket, a levágott füvet és a kisebb növényi hulladékokat, amelyek komposztálhatók, külön kell gyűjteni, a barna kukába, amely a biohulladék számára van fenntartva.

Az ágakat és a nagyobb növényi hulladékokat külön kell összegyűjteni, zsákba kell tenni, majd a ház elé, a kapuhoz kell kihelyezni. Ezeket a meghatározott gyűjtési program szerint szállítják el. Ne keverjük össze a háztartási szeméttel vagy az újrahasznosítható hulladékokkal!

Kérjük, tartsák be a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal által meghatározott gyűjtési napokat és a hulladékok szerinti szétválogatást. A pontos program megtalálható a hivatal honlapján.

Hulladékgyűjtési útmutató családi házaknak:

https://www.tirgumures.ro/attachments/article/9379/Unifamiliale%20RO.pdf

A helyes hulladékgyűjtéssel tisztán tarthatjuk városunkat, és védhetjük a környezetünket!

A Marosvásárhelyi Polgármestri Hivatal
bel- és külkapcsolati osztálya

A **Mures Insolvency SPRL**, a Marosvásárhely, Malom utca 12. szám alatti székhelyű **Real Business Works Kft.** cégfelszámolója nyilvános árverésen értékesíti az alábbi javakat, egyenként:
– Irodai felszerelés: 15 számítógép, egy iratmegsemmisítő, egy többfunkciós nyomtató, 66 képernyő, egy HP hálózati elosztó (rack switch), egy PC AMD rendszer, egy Epson videovetítő, kikiáltási ár összesen: 5.872,50 lej;
– Bútorzat: 69 db (25 íróasztal, egy konferenciaasztal, 14 irodai szekrény, 25 ergonomikus szék, két összehajtható fémszék, két irodai szék), kikiáltási ár: 1.380 lej;
– Egyéb tárgyak: 10 db (két légkondicionáló, kávéfőző, két fémfogas, mikrohullámú sütő, Arctic hűtő, elsősegélydoboz-utántöltő, szendvicssütő, tűzoltó készülék; kikiáltási ár: 634 lej. Az árak nem tartalmazzák a héát.
Az elárverezendő javak részletes jegyzéke a www.licitatii-insolventa.ro, a www.smdamures.ro oldalon és a cégfelszámoló székhelyén tanulmányozható.
Az árverés **november 9-én 13 órakor** lesz a cégfelszámoló Marosvásárhely, Stefan cel Mare utca 9/3. szám alatti székhelyén.
Az árverésen részt vehetnek azok a magán- és/vagy jogi személyek, akik/amelyek 24 órával az árverés előtt megvásárolják a tenderfüzetet, és garanciaként kifizetik a kikiáltási ár 10%-át, valamint a részvételi díjat.
Az adós hitelezői sem személyesen, sem közvetítőkön keresztül nem szerezhetik meg az eladásra kínált vagyontárgyakat az adós vagyonának értékesítéséről szóló jelentésben jóváhagyott ár 75%-ánál alacsonyabb áron.
Bővebb felvilágosítás a 0756-086-289 és a 0745-653-430-as telefonszámon.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

VÁLLALUNK sírhelygondozást, szobafestést A-tól Z-ig, bármilyen szigetelést, rámolást, takarítást, kőművesmunkát, pincefestést,-takarítást, favágást, készítünk új tetőt, teraszt, balkont, ereszcsatornát. Tel. 0742-344-119, Szabolcs. (29250-I)

IDŐSBETEG-GONDOZÁS az ön otthonában. Whatsapp: 0721-020-026. (29297-I)

ÉPÍTKEZÉSI munkát vállalok, tetőkészítést saját anyagból is, cserépforgatást, sürgős javításokat is, vakolást, meszelést, szigetelést, kerítéshegesztést, bádogosmunkát, terasz szigetelését. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0750-158-359, András. (29186)

MEGBÍZHATÓ asztalost keresek. Tel. 0751-672-770. (29307-I)

SZOBAFESTÉST, fajanszozást vállalok. Tel. 0770-465-189. (29308)

TAKARÍTÁST vállalok. Tel. 0770-224-603. (29308)

MEGEMLÉKEZÉS

Hálás szívvel és múlhatatlan szeretettel emlékezünk
BARABÁS GYULÁRA
(Öcsi)
halálának 6. évfordulóján.
Emléke legyen áldott, pihenése csendes!
Szerető felesége, fiai családjaikkal együtt. (sz-I)

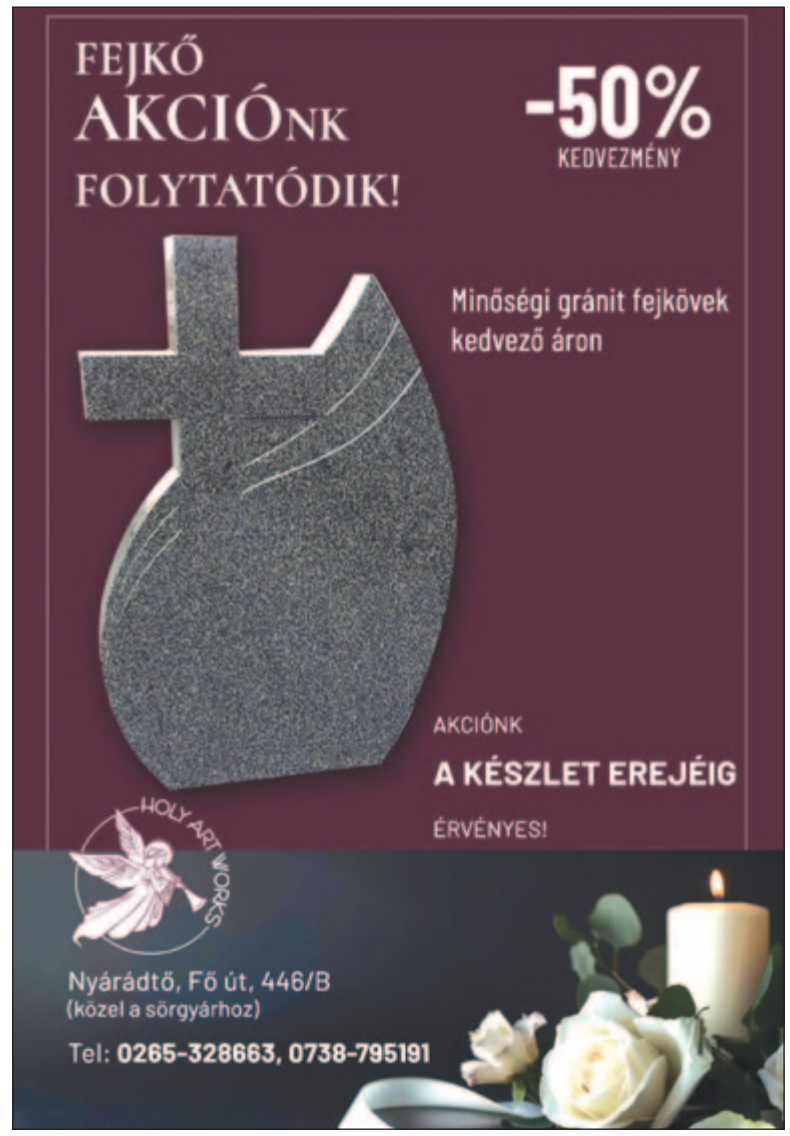
A szeretet nem tűnik el, csak kicsit más formában él tovább. És néha elég egy pillanatra lehunyni a szemünket, hogy érezzük, ott van, velünk van, sosem hagy el igazán.
GÁL MARGITRA
(Mamika)
emlékeznek szerettei. (29295-I)

ELHALÁLOZÁS

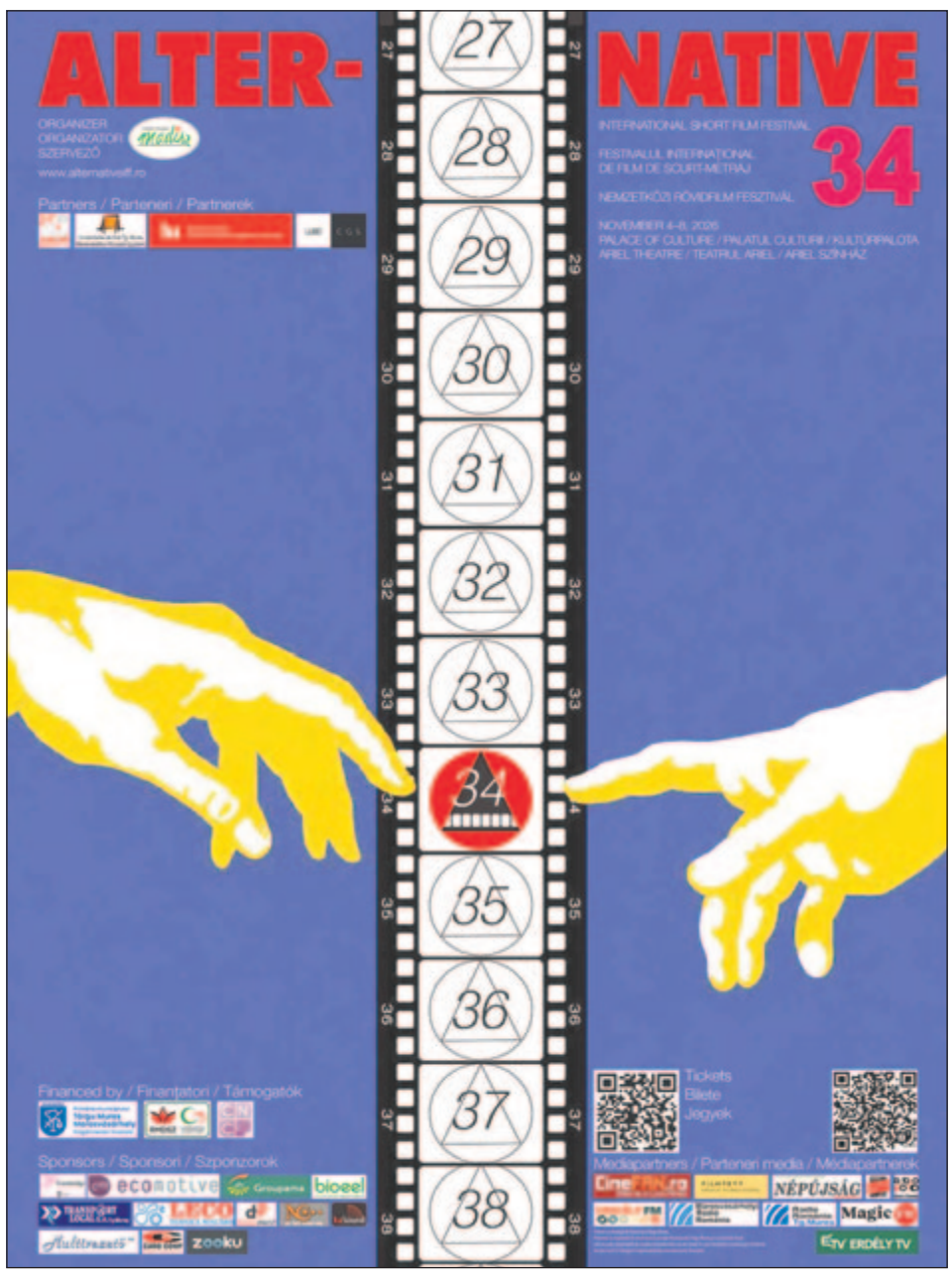
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
DATU VICTOR
festőművész
94 éves korában elhunyt. Emlékét szeretettel és tisztelettel őrizzük. Művészi alkotásai és az általa hátrahagyott emlékek tovább élnek mindazok szívében, akik ismerték és szerették.
Temetése 2026. október 28-án, szerdán 13 órakor az erdőszentgyörgyi temetőben lesz. Nyugodjon békében!
A gyászoló család. (29310-I)

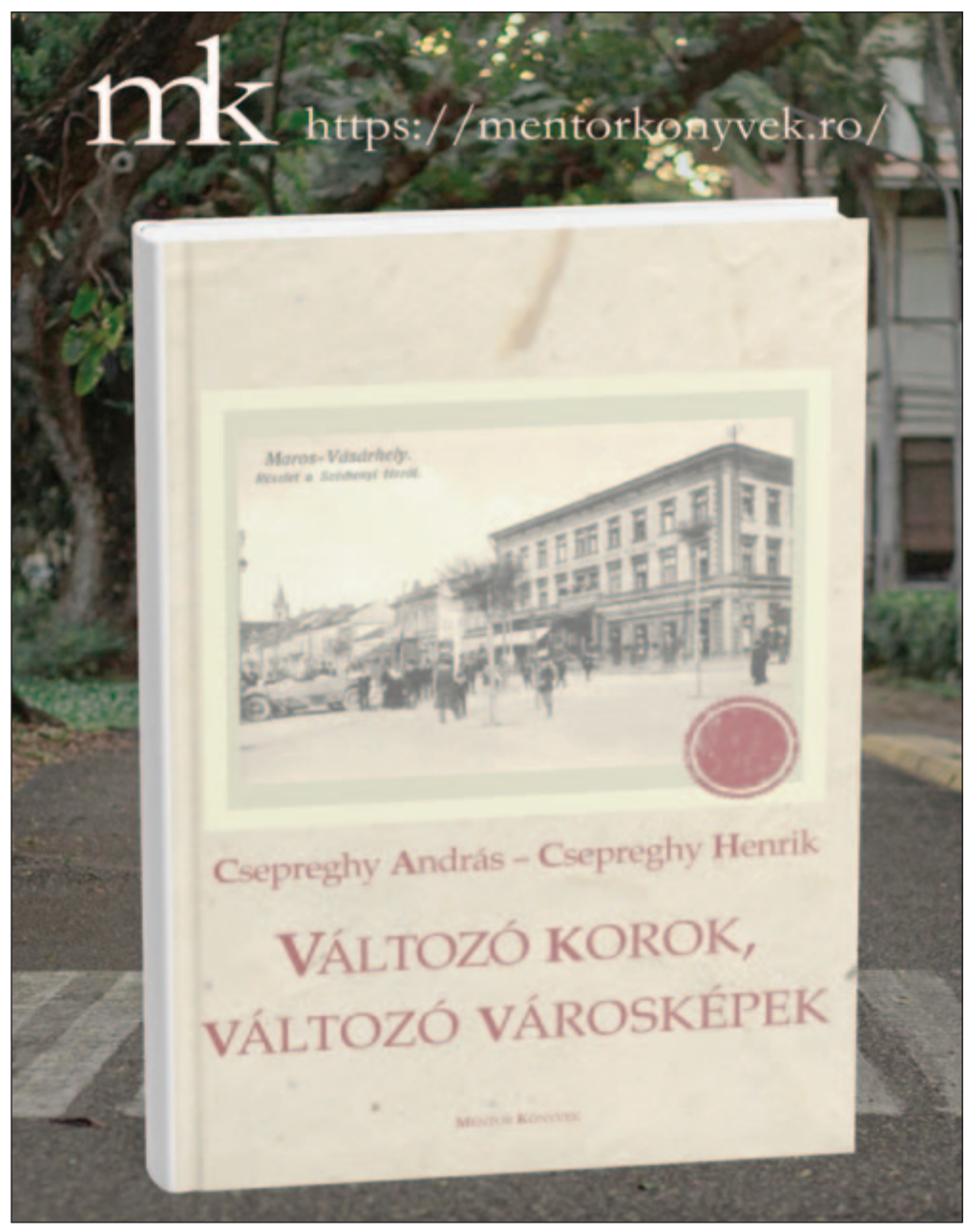
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett, jó édesapa, nagytata, dédtata, após, apatárs, rokon, ismerős,
HORVÁTH FERENC
folyó hó 26-án 9.15 órakor, életének 90. évében, hosszú betegség után elhunyt. Temetése október 29-én 12 órakor lesz a református temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
A gyászoló család. (29311-I)

TIBERIUS FESTIVAL
IN MEMORIAM
LEITMAN ZSOLT
Kultúrpalota
Marosvásárhely
November
8-15
Noiembrie
Palatul Culturii
Târgu Mureș
ora 19^00 óra
Intrarea liberă
Ingyenes belépő
Free entrance
PERÉNYI MIKLÓS
cello (HUN)
CONSTANTIN STANCIU
viola (ROU)
METZ ISTVÁN
cello (NED)
CHRISTIAN LINDBERG
trombone (SWE)
JAMES CAMPBELL
clarinet (CAN)

FEJKŐ
AKCIÓNK
FOLYTATÓDIK!
-50%
KEDVEZMÉNY
Minőségi gránit fejkövek
kedvező áron
AKCIÓNK
A KÉSZLET EREJÉIG
ÉRVÉNYES!
HOLY ART WORKS
Nyárádtő, Fő út, 446/B
(közel a sörgyárhoz)
Tel: 0265-328663, 0738-795191

HÍRADÓ
minden hétköznap
19:00, 20:30, 22:30
ETV ERDÉLY TV

ALTER-
NATIVE
34
INTERNATIONAL SHORT FILM FESTIVAL
FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FILM DE SCURT-METRAJ
NEMZETKÖZI RÖVIDFILM FESZTIVÁL
NOVEMBER 4-8, 2026
PALACE OF CULTURE / PALATUL CULTURII / KULTÚRPALOTA
ARIEL THEATRE / TEATRUL ARIEL / ARIEL SZÍNHÁZ
Partners / Parteneri / Partnerek
Financed by / Finanțatori / Támogatók
Sponsors / Sponsori / Szponzorok
Tickets
Bilete
Jegyek
Mediapartners / Partenari media / Mediapartnerek

mk
https://mentorkonyvek.ro/
Maros-Vásárhely.
Részlet a Szélmező főtér.
Csepreghy András – Csepreghy Henrik
VÁLTOZÓ KOROK,
VÁLTOZÓ VÁROSKÉPEK